

**незалежная
газета**

наша Ніва

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў маі 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

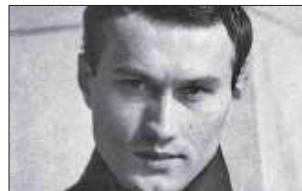

Самыя сексуальныя беларускамоўныя жанчыны. Топ-10

Старонка 8

Самыя сексуальныя беларускамоўныя мужчыны. Топ-10

Старонка 9

У НУМАРЫ

Фінальны этап стварэння ўропейскай звышдзяржавы

67% ірландцаў выказаліся за ратыфікацыю Лісабонскага пагаднення. Старонка 3.

«Кожны дзень пачынацца з беларускага слова»

Заклікае міністр Латушка. Старонка 2.

Еўрасаюз пераважыў Расію

Звесткі новага апытація НІСЭПД анатлізуе Аляксандра Класкоўскі. Старонка 7.

Дапытлівы школьнік Галдзянкоў

або Мы беларусы, — рускіе люди. Паша Уладзімір Арлоў. Старонка 12.

Родныя вы наши браканьеры

За сезон збору ягодаў пі грыбоў можна заробіць да \$1000. Але толькі калі не запсее на гарым інспектар. Рэпартараж Уладзіміра Скрабатуна. Старонка 11.

«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіёсках у Мінску ў сераду ад абеду, у рэгіёнах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — глядзі **старонку 2**.

Далі разбагацець, пасадзілі, забралі грошы, памілавалі

Падпісаны ўказ аб памілаванні старшыні праўлення Гандлёвага дома «Ждановічы» Яўгена Шыгалава.

Пра гэта журналістам паведамілі ў праваахоўных органах. Прадстаўнік праукратуры заяўіў, што Шыгалаву «канечне кампенсуе нанесеную матэрываўную шкоду».

Вядома, што аб памілаванні Аляксандра Лукашэнку прасіў і дырэктар ГД «Ждановічы» Аляксандар Ралько. Імаверна, што памілаваў і яго.

Працяг на старонцы 6.

Перапіс-2009: чым ён нам пагражает

Ад 14 да 24 кастрычніка ў кожную хату прыйдуць перапісчыкі. Старонка 4.

Л.БАРАНОВИЧ

Еўропа не ведае, што рабіць з санкцыямі

Гутарка Лукашэнкі з Грыбаўскайтэ пазбавіла єўрапейцаў ілюзіі.

Да 16 лістапада міністры замежных спраў ЕС павінны вырашыць, што рабіць з візвавымі санкцыямі супраць лукашэнкі. Яны былі ўведзеныя ў адказ на ўмацаванне ў Беларусі дыктатуры. Дружба з Расій супраць Еўропы была таксама прычынай для іх. Але пачаўся фільтр з ЕС і сціплія лібералізацыя — і санкцыі прытынілі да восені.

Еўрапеці хадзелі скасаваць іх зусім. Для адмены траба падстава. А ніводнага новага кроку наступнай лукашэнкіская адміністрацыя не зрабіла.

Выбарчае заканадаўства заставіла наземным: падлік галасоў бескантрольны, як і раней. Палітвізень Арцём Дубскі працягвае сядзець. Беларуская хрысціянская демократыя замест рагістрычнай пасведчанія атрымала выкрыталінейці фільм на БТ. Больш за тое, АМОН бязлігасна рассеяў акцыю пратэсту супраць беларуска-расійскіх манеўраў. Самі ж вучэні адправівалі сценар раныка беларускіх войскаў праз тэрыторыю Літвы да Балтыйкі, на дапамогу Калінінграду.

Нямецкі пасол у Мінску ў інтэрв'ю на тэйдэй з недухоўсношай горыччы намякнуў на адсутнасць канкрэтнікі з беларускага боку. Самі ж вучэні з'ясілі, што ад нас патрабавалася, мы зрабілі», — заяўіў

Лукашэнка ў Вільні між тым.

Лібістам рэжыму выступіла Італія. Міністр замежных спраў Франка Фраціні пабываў у Мінску.

У той жа час Галандыя настроена на вартанне санкций. Кіраўнік дипломатыі Максім Верхаген сутраўся з лідерам Руху «За Свабоду» Аляксандрам Мілінкевічам і Паўлам Севірнікам, толькі што аплизівам на БТ (гл. старонку 3).

Гутарка Лукашэнкі з Грыбаўскайтэ пазбавіла єўрапейцаў ілюзіі. Не выключана, што выніковае рапшэнне можа быць палавіністым: супраць паловы спісу санкцыі будзуть знятые, а супраць другой будзе прынятага прынужненне.

Мікола Бугай

НІСЭПД: беларусы паварочваюцца да Еўропы

Лукашэнку падтрымлівае ўстойлівая меншасць.

Як Вы думаецце, А.Лукашэнка настолькі добра даваў рады абавязкам, каб быць зноў пераабраным на гэту пасаду, ці прыйшоў час даць шанц іншаму?

Даць шанц іншаму **50,2%**
Пераабраце Лукашэнку **37,4%**

Вынікі нацыянальнага а্পтыння, злажданага ў верасні Незалежным інстытутам эканамічных, сацыяльных і палітычных даследаванняў, выявілі значную «вестэрнізацыю» сведомасці беларусаў.

Так, упершыню за многія гады, на пытанні «Калі б прыйшлося выбраць між аб'яднаннем з Расій і ўступленнем у Еўрасоюз, што бы Вы выбраў?», за ЕС выказалася больш (42,7%), чым за Расію (38,3%). На наўпрастое пытанні «Калі б чырвял Беларусі ладзіўся раферэндум з пытаннем уступаць ці не ўступаць Беларусі ў ЕС, якім быў бы Ваш выбар?» становіча адказы 44,1%, адмоўна — 32,8%. За аб'яднанне з Расій пры такой самай пастанове, пытанні выкасаліся 39,1%, супраць — 40,6%.

Амаль 88% адказчыкі, што рост ічнай адбівеца на іх жыцці, а ў 40% гэта выклікае «трывогу і сапраўдны шок». Прывык, на думку большасці, адказчыкаў за пагарэзенне эканамічнай сітуацыі ляжыць на прадстаўніках улады — у першую чаргу, на презідэнце (42,7%) і ўрадзе (40,7%). Між тым, на пытанні ў лоб: «Тое, што ў руках А.Лукашэнкі засяроджаная зораз практична ўсё ўлада ў краіне, ідзе на карысць Беларусі і не дзе краіні нічога добрага?» 44,2% адказалі «ідзе на карысць». Процілеглай думкі трываліца 36%. І таму, «калі б заўтра адбыліся выбары празідэнта», 39,4% зноў бы прагласавалі за Лукашэнку.

Але на пытанні «Як Вы думаецце, А.Лукашэнка настолькі добра даваў рады абавязкам, каб быць зноў пераабраным на гэту пасаду, ці прыйшоў час даць шанц іншаму?» 50,2% адказалі «даць шанц новому чалавеку» (з пе-раабранне Лукашэнкі выкасаліся 37,4%).

Лукашэнку ўстойліва падтрымлівае вялікая доля насељніцтва. Аднак тыя, хто хацець бы перамену, — большасць. Толькі частка іх па-ранейшаму верыць у патрэбу «цвёрдай рукі».

Сяргей Мікулевіч

Каментар Аляксандра Класкоўскага
— старонка 7.

Не ўсё ў жыцці апошні раз

Падпісацца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуюм — праз Рэдакцыю

Цана падпіскі праз Рэдакцыю на месец складае **6000 рублёў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі такай падпісцы. Мы зможам дастаўліць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — 63125, для прадпрыемстваў — 63125.

Падпісацца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі — 8 520 руб. на месец.

Міністр Латушка: «Кожны дзень пачынайце з беларускага слова»

На прэс-канферэнцыях, прысвечанай Дню работніка культуры, новы міністр парай кожны свой дзень пачынаць з беларускага слова: «Важна змяніць стаўленне грамадства да беларускай культуры».

Будзе кіно пра Грунвальд

Бюджэт беларуска-літоўскага фільма складзе 6 млн даляраў. Аб гэтым 5 кастрычніка на прэс-канферэнцыі заявіў міністр культуры Беларусі Павел Латушка.

Міністр зазначыў, што сценар павінен адлюстроўваць як літоўскі, так і беларускі пункты гледжання на гэту гістарычную падзею.

Стварэнне мастацкага фільма — толькі адзін з многіх праектаў беларуска-літоўскага культурнага супрацоўніцтва. Дамоўленне на зборы супрацоўніцтва было дасяг-

нута падчас сустэрэны Паўла Латушкі з міністрам культуры Літвы Рымітасам Вількайсісам. Яна адбылася 3 кастрычніка ў Белавежскай пушчы.

Наваградскі замак — першы на рэстаўрацыю

Сядрond кандыдатаў таксама Гальшанскі (XVI—XVII стст.) і Крэўскі (XIII—XIV стст.) замкі. У 2010 г. на рэстаўрацыю помніка архітэктуры плануецца выдаткаў з бюджэту звыш 50 млрд рублёў.

Алесь Пілецкі

Расія не дасць \$500 млн крэдыту

Пра гэта паведаміў міністр фінансаў Расіі Аляксей Кудрын. Аднак расійскі бок адбывае прасоўваць інтарэсы Беларусі па міжнароднай лініі: у МВФ і антыкрызісным фонде ЕўраТЭС, каха Кудрын.

У той жа час Расія збираецца выдзеліць крэдыт Сербіі і Балгарыі — найболыш празійскім краінам Еўропы.

СЦІСЛА

Справа Аўтуховіча: падазраваных усё меней

Слынены крымінальны пераслед чатырох чалавек, якія разам з вайсковіскім прадпрымальнікамі Мікалаем Аўтуховічам, Уладзіміром Аспінкам і Юр'ем Ляновавым праходзілі па справе па падыходу тэрараў. Як паведаміў праваабаронца Алег Волчак, Макуц, Навумовіч, Парэмская і Уланадаў атрымалі на руці паперы, што іх больш не падзяляюць.

Ацяпленне ў Мінску: могуць уключыць з 8-га

З 5 кастрычніка да цяперашняго падзялюцца сцягнільныя аблекты. У жыўліўскім фонду падзеяцца, калі сіядзіня эмігратура паветра піць дзён не перасягае 8 градусаў.

БАТЭ — чэмпіён

За чатыры туры да фінішу за яўнай перавагай чэмпіёнам Беларусі зноў стаў барысаўскі клуб. У панядзелак ён прымог наўпачыліці «Нафтан» 40. Гэта ўжо шосты тытул для каманды.

СМ: інф. радыё «Свабода», belaruspartisan.org

УДАКЛАДНЕННЕ

«БКК», а не «Беларуськалій»

Як нам удакладнілі прадстаўнікі «Беларуськалія», гэтае прадпрыемства не плануе падбудовы ў Мінску новых офісаў і іншых будынкаў. У «НН» №36 гаварылася, што «Беларускай калінай кампаніі» мае збудаваць у Мінску новы спартова-аздараўляльны комплекс, але ў подпісе да рэндэра яе памылкова атаясмілі з «Беларуськалем». Між тым, «БКК» — гэта гандлёвая кампанія, у якой «Беларуськалем» мае толькі 45% акцый. Пепрапрашаем за памылку.

Каб што тыдзень атрымліваць газету, дасылайце адрасы і грошы за газету. Кошт на месец — 6 тыс. рублёў.

1) Просьміце ўсіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і телефоны. Гэта можна зрабіць праз: телефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.ru, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/c 537.

2) Просьміце у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліво пазначаць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Дзякую за ахвяраванні

Аляксандру П., В.М. з Бреста. Святаславу Г. з Талачынскага раёна.

Віктару В. з Лоеўскага раёна. Р.П., Сяргею Т. з Лідскага раёна. Васілю Б. са Шчучынскага раёна. Сяргею К., Аксане Д. з Пінскага раёна.

Мікалаю К. з Чэрвеньскага раёна. Ігору Л. са Стайніцкага раёна. Аляксандру П. з Глыбоцкага раёна. Тамары К., Сяргею К., А.Т. са Смаліцкага раёна.

В.Ц. са Жлобінскага раёна. Валерью П. з Баранавіцкага раёна. Вікенію С. з Валожынскага раёна. Сяргею Ц. з Докшицкага раёна. Ірыне Д. з Іўеўскага раёна.

А.Л., Д.В., Наталія Б. з Гродна.

Фінальны этап стварэння еўрапейскай звышдзяржавы

На пятым рэферэндуме 2 кастрычніка 67% ірландцаў выказаліся за ратыфікацыю Лісабонскага пагаднення. Для поўнай яго ратыфікацыі цяпер не хапае толькі рашэнні Чехіі і Польшчы.

Ірландскае «так» Лісабонскаму пагадненню

Цяперашні рэферэндум стаў вырашальным для ЕС у адрозненне ад мінулагоднія. Тады 53,4% ірландцаў прагласілі супрарвіць ратыфікацыю Лісабонскага трактата. Ірландыя была адзінай краінай, дзе яго зацвярдзілі ўсе пляхам народнага галасавання. Яна была і апошнім з 27 краінай ЕС, якія тармазілі ўхваленне пагаднення. У іншых краінах яго ратыфіковалі парламенты. У Чехіі і Польшчы праце ратыфікацыі знаходзіцца ў канчатковай стадыі — дакумент засталося падпісаць толькі презідэнтам абедзівых краін.

Ірландыя наважылася на пятым рэферэндуме паслы таго, як кіраўнікі ЕС даць краіне паўітчынныя гарантіі, што ўступленне ў сілу Лісабонскага трактата не будзе сполучана з амністыйю із патрабаваннем легалізацыі аборту, адміністраваніем ільготнага падатковага размыку і амністываніем ад вайсковых нейтралітэту, а таксама з пазбаўленнем краёла ў Еўракамісіі.

Ад канфедэрациі да федэрациі

Лісабонскае пагадненне прадугледжвае большую цэнтралізацыю ЕС, пераход ад канфедэрациі да найкага падабенства федэрациі. Дакументам прадугледжваецца цэнтралізацыя ўсіх трох галінаў улады ў межах ЕС.

Суд Еўрапейскага суда будзе сачыць за выкананнем дзяржавамі ЕС агульных еўрапейскага заканадаўства. Адміністрація падгатавое-

старшынства ў Еўрасаюзе ўсіх краін па чарзе — замест гэтага ўядзіцца пасада презідента, які будзе абрацца кіраўнікамі дзяржаваў ЕС на 2,5 гады.

Пашыраюцца паўітчынныя Еўрапарламент, уводзіцца пасада супольнага міністра замежных спраў, адміністрація права вета асобынных краін у шэрту галінаў палітыкі ЕС.

Еўраскепсіс супраць еўраспадзявання

Брытанскі The Guardian піша, што ў Лісабонскага пагаднення было столькі незадач за ўесь час яго існавання, што, нават калі яно ўступіць ў сілу да канца года, гэта будзе апошнім буйным пагадненнем, якое падпісалі ўсе краіны Еўрасаюза. Яго ратыфікацыя вылікала такі віялікі еўраскепсіс, піша выданне, што ён нават стаў нечым накшталт супрацьстаўлення асноўным мэтам ЕС — інтэграцыі і панеўропейскага межаў. Харватыя, імагіны, Ісландыя, даўчыца да ЕС, але Турцыя і Украіна маюць значна менш шантаў да дзяржавы. Гэта тычыцца і Беларусі, лічыць выданне.

Скепсіс The Guardian выклікае і тое, што першымі презідэнтамі Еўропы можа стаць былы прэм'ер Вялікабрытаніі Тоні Блэр. Брытанцы не жадаюць бачыць сваёй былога кіраўніка на гэтай пасадзе. Як піша The Wall Street Journal, супраць выкладаўся 57% ампутаніў.

Аднак скепсісу брытанскіх выданняў процістаяўцца спадзіванні так званых «ірландзікоў». Польская Gazeta Wyborcza пазітыўна ацінавае ірландскую «так» Лісабонскому пагадненню. Без яго дэлайшэе пашырэнне межаў Еўрасаюза было б немагчымым, лічыць выданне. Ратыфікацыя пагаднення прымусіць зняць нагу з тормозу інтэграцыі. Аўтары не далаўчыцца да ЕС стаць Харватыя, Ісландыя, Турцыя, Сербія, Чарнагорыя, Македонія, Боснія і Герцагавіна, Косава. У 2010 за-

ВУП (у пераліку на парытэт купчай здольнасці), трлн даляраў

Еўрасаюз	14,82
ЗША	14,29
Кітай	7,8
Расія	2,23

ВУП на душу насельніцтва (у пераліку на парытэт купчай здольнасці), тыс. даляраў

Еўрасаюз	33,8
ЗША	48
Кітай	6,1
Расія	15,8

Эрыксан: Замежная палітыка Еўрасаюза стане больш паслядоўнай

Як цэнтралізацыя ЕС адаб'еца на адносінах Еўрасаюза з Беларуссю? Адказвае Стэфан Эрыксан, пасол Швеціі ў Беларусі.

Стэфан Эрыксан: Не зусім ясная сітуацыя з Лісабонскім пагадненнем нарэшце началася выращаніем, і гэтаму паспрыяла правядзенне рэферэндуму ў Ірландыі.

Найгэнеральніцца была нядобрай як для самой Еўропы, так і для Беларусі — найбліжэйшага партнера. Цяпер можна спадзівацца, што замежная палітыка Еўрасаюза стане больш складанай і паслядоўнай, што ўнізе большую публічнасць і ў адносінах з Беларуссю.

«НН»: Ці не будзе цэнтралізацыя Еўрасаюза замініць самаідэнтыфікацыі кожнай асобнай краіны?

СЭ: З цігам часу ўсе краіны ЕС добраахвотна прышлі да вісновку, што для больш эфектульнага вырашэння агульных проблем ва ўмо-

Лісабонскае пагадненне

(афіцыйная назва «Лісабонскае пагадненне пра ўнісение змен у Пагадненне аб Еўрапейскім саюзе і Пагадненне аб заснаванні Еўрапейскай Супольнасці») — міжнароднае пагадненне, падпісане на саміце ЕС 13 снежня 2007.

Лісабонскае пагадненне — гэта альтэрнатыва праекту еўрапейскай Канстытуцыі, ад якой кіраўнікі краін ЕС вырашылі адмовіцца пасля выказанага ёй недаверу на нацыянальных рэферэндумах у Францыі і Нідэрландах у 2005.

Мэта Лісабонскага пагаднення — павышэнне эфектыўнасці Еўрасаюза, замацаванне яго дэмакратычнай легітимнасці і ўніфікацыі дзеянасці краін ЎЕ.

Лісабонскае пагадненне ўступае ў силу пасля таго, як яго ратыфікуюць усе 27 краін — чальцу Еўрасаюза.

яўку на членства ў ЕС хоча падаць Украіна, рана ці позней зробіць гэта таксама Беларусь і Малдова.

Зразаў вакол Лісабонскага пагаднення не змаўкаюць спрэчкі, у асноўным датычныя Чехіі. 17 чальцу Верхняй палаты чынскага парламента, якія належалі да кіраўца єўраскептыкаў, падалі скаргу ў Канстытуцыйны суд з просьбай атрымаць правамернасць Лісабонскага пагаднення. Яны асперагаюць, што стварэнне звязаных дзяржаваў абымажуе суверэнітэт краін ЎЕ. Паводле пагярэдняга прагнозу, разгляд скары можа заняць каля пяці гадоў. Прэзідэнт Чехіі Вацлаў Клаус заявіў, што да решэння суда подпіс пад Лісабонскім пагадненнем не пастаўіць.

Вольга Жарнасек

Першым президентам Еўропы можа стаць Блэр

Калі шалі схіляцца на карысць былога прэм'ера Брытаніі, то першым міністрам замежных спраў стане кандыдат з іншага кутка ЕС і процілеглых палітычных поглядаў. Напрыклад, цяперашні міністр замежных спраў Швеціі кансерватар Карл Більт. Так праце ЕС, збудаваны на кампромісах і спрэцвагах.

— так і троба казаць. Яны звязнуліся дасупрацоўніця старшыні ўрада ўпраўлення і да дыпломата Андрэя Курасена і зманіравалі. Сёняшні лёгкі камітэт зрабіў. Гэта працяла фальшыўка, на-кіраваная не толькі супраць Беларускай хрысціянскай демакратыі, але і супраць праваслаўнай царкви. Гэта не робіць пашаны Першаму нацыянальному канту.

Прадстаўнікі Беларускай праваслаўнай царквы перадаюць яго аўтору: «Упершыню, калі даміненне звязнуліся з Першага нацыянальнага канту пакаментар, я слытуў: у якім кірунку вы хочае, как мы пракаментавати? Калі ў ад-

вах глабалізацыі проста неабходна стварыць супольныя структуры. Еўрасаюз — гэта супольнасць з 27 краін, якая ні ў якім разе не адмініструе самаітнасці і ўніфікацыі кожнай з іх, а толькі дапамагае вырашыць тыха проблемы, якім краіны не здолелі даць рэшткі.

«НН»: Цэнтралізацыя ЕС можа выклікаць перастаноўку сіл паміж Еўрасаюзом і такім буйным дзяржавам, як ЗША і Расія?

СЭ: Асноўная задача цэнтралізацыі Еўрасаюза — дасканалізаціўныя механизмы функцыяравання гэтай даволі складанай супольнасці. Канешне, ёсьць спадзіванне на эканамічнае і палітычнае ўзманінне нашых краін, аднак таі мэты, якія зменяюцца ўніфікацыі расстаноўкі сіл, мы непасрэдна не пераследуем.

Гутарыла ВЖ

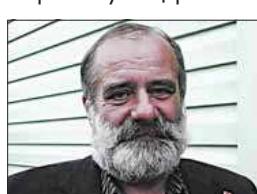
БТ давяло тату Севярынца да інфаркту

Перадачай БТ пра Хрысціянскіх дэмакратаў абурылася і Праваслаўная царква.

Віцебскі журнالіст Кастусь Севярынец (на фота) трапіў у лікарню з вострым сардичным прыступам. Дактары паставілі дыагноз «інфаркт».

Паводле словаў ягонай жонкі Таццяны Севярынц, спадар Кастусь дужа нерваваўся з прычыны тэлеснічнага пакалення — звязуў прадстаўнікі царквы па контактах з СМІ архімандрит Аляксей (Шынкевіч).

З рэдакцыі для прадстаўнікі царквы адкрыта сказаў: «Упершыню, калі даміненне звязнуліся з Першага нацыянальнага канту пакаментар, я слытуў: у якім кірунку вы хочае,

мойным, то мы нічога казаць не будзем, а ў станоўчым дзеяцельнасці патрабна і вас гэта не пішаць. Таму яны пайшли іншым шляхам, падміністры-

— так і троба казаць. Яны звязнуліся дасупрацоўніця старшыні ўрада ўпраўлення і да дыпломата Андрэя Курасена і зманіравалі. Сёняшні лёгкі камітэт зрабіў. Гэта працяла фальшыўка, на-кіраваная не толькі супраць Беларускай хрысціянскай демакратыі, але і супраць праваслаўнай царкви. Гэта не робіць пашаны Першому нацыянальному канту».

Прадстаўнікі Беларускай праваслаўнай царквы адкрыта сказаў: «Упершыню, калі даміненне звязнуліся з Першага нацыянальнага канту пакаментар, я слытуў: у якім кірунку вы хочае,

мойным, то мы нічога казаць не будзем, а ў станоўчым дзеяцельнасці патрабна і вас гэта не пішаць. Таму яны пайшли іншым шляхам, падміністры-

МВ; інф. радыё «Свабода»

«Падпольна пражывае арганізатар псеўдарэлігійнай грамады «Малады фронт»

Невядомыя раскліпі ў лёткі з партрэтам лідара «Маладога фронту» Эмітра Даўшкевіча ў раёне Парыжанскага праспекта століцы, дзе жыве моладзеўскі лідэр. У лёткі падпісаныя «Бацькоўскім камітэтам па абароне правоў і свабоды дзяяці».

Пад партрэтам пазначаны адрес: 3. Даўшкевіч і сказаў, што ў этай кватэры «падпольна пражывае арганізатар псеўдарэлігійнай грамады «Малады фронт», так званы «Эміт»», які вербуе ў сябе падліткі і малалетніх дзяцей, замалочыў іх, падхвацавае іх на дзяйсненне гвалту».

3. Даўшкевіч лічыць эту методам пісцілагічнага цыклю з боку лукашэнкаўці.

Ад 14 да 24 кастрычніка ў Беларусі пройдзе агульнарэспубліканскі перапіс насељніцтва. Звесткі пра дэмографічны склад і сацыяльна-эканамічны стан беларусаў, сцвярджася Міністэрствам, дапамогуць спланаваць шляхі далейшага развіцця краіны. Але тут, як і ў любой іншай шырокамаштабнай кампанії, ёсьць свае падводныя каменьчыкі, камяні і нават валуны.

«К чорту статыстыку!»

Калі глянуць на сёлетні перапісны ліст, нельга не ўстрыманацца ад узгадкі троху паҳабнага, але прыдатнага да сітуацыі анекдота, у якім выкладчык па сэксалогіі прыводзіць статыстыку жаночых «пераваг у ложку», на што з задніх шэрагаў чуеца: «К чорту статыстыку! Нам патрабёны імёны, адрасы, тэлефоны!».

Перапісны ліст ўтрымлівае дзве анкеты: у адной пытанні пра асобу, а ў другой — пра жыллёвія ўмовы. Агулам рэспандэнтам труда будзе адказаць на 37 пытанняў.

Здзіўляе не толькі падразненія роспісіў пра месца працы і крыніцы прыбыткаў, але і тое, што прыйдзеца пад усімі адказамі падпісацца ўласным імем (не варта казаць, што для статыстыкі імёны няважныя). Такія «шчырыя» пытанні наўрад ці падштурхнучы беларусаў да такіх жа шчырых адказаў.

Нацменшасці: «Няма пэўнасці, што вынікі не будуть сфальсіфікованыя»

Андже́й Пачо́ў, сбяра Саюза паліакаў, жыве ў Беларусі ад нараджэння:

Мне падаецца, што лін паліакаў паводле вынікаў перапісу не зменіца. Ніякіх моцных усплескіў ці спадаў не павінна быць. У мене няма ўпэўненасці, што вынікі не будуть сфальсіфікованыя.

Таццяна Зялко, прадстаўніца украінскай дыяспары, жыве ў Беларусі 30 гадоў:

Той адсотак украінцаў, які выхадзіць на выніках перапісу, трэба памнажаць у некалькі разоў. Нават тое, што ў нашай арганізаціі самі па сабе з'яўляюцца новыя адгалінаванні, паказвае, што украінцаў у Беларусі нашмат болей. Мне падаецца, што беларускія ўлады болей схіляюцца да расійскага, стараюца русифікаваць насельніцтва, сцвердзіць, што няма украінцаў і няма паліакаў.

Алег Гулак: «За недакладныя звесткі адказнасць не прадугледжана»

Старшыня Беларускага Хельсінскага Камітэта патлумачыў права беларусаў на неразглошванне прыватных звестак падчас перапісу насельніцтва.

«НН»: Ці мае права грамадзін РБ не звязаць сваё прозвічча і імя перапісчыкам? Алег Гулак: Перапіс насельніцтва паводле

Законе аб перапісе — гэта статыстычны дадзены, і дзяржава сама вырашае, якія дадзеныя павінны быць сабраныя. Калі мы паглядзім, што закон кажа пра неходзімасць грамадзін даваць звесткі, то знойдзем, што грамадзінін абавязаны не перашкаджаць перапісу і прадстаўліць дакладныя дадзеныя. Але адказнасць за парушэнні не знаходзім. Мы можам казаць ма-

сімум пра маральную адказнасць і наўрадці можам казаць, што грамадзінін абавязаны даць дакладную інформацію, бо за недакладныя звесткі адказнасць не прадугледжана.

Да таго ж артыкул 27 Канстытуцыі РБ кажа, што кожны мае право не даваць звесткі супраць сябе і сваіх блізкіх. Калі грамадзінін байды пераследу на падставе дадзеных ім

Перапіс-2009: Чым ён нам пагражает

Ад 14 да 24 кастрычніка ў кожную хату прыйдуць перапісчыкі

Тым больш, персанальная дадзеная ўдзельніцтва перапісу захоўваюцца на працягу 75 гадоў. Праўда, пастановай №1178 ад 10 верасня гэтага года вызначаецца, што прызначаюцца інфармацыі забяспечваюцца на ўсіх этапах перапісу, але такім пастановам даўно нікто не давярае.

Паводле міжнародных стандарттаў

Згодна з дамовай, падпісанай Фондам Арганізацыі Аб'яднаных Наций у галіне народнасці (ЮНФПА) і Міністэрствам статыстыкі і аналізу Беларусі, для сёлетнія перапісу Фонд прыцягне неабходныя міжнародныя экспертыні веды, а таксама фінансавыя сродкі ў памеры больш як 830 тысяч даляраў.

Трэба думаць, што ўвядзенне пытанняў, датычных міграцыі, якраз і ёсьць патрабаваннем міжнародных стандарттаў, а вось змяшчэнне прозіччу, адрасоў, тэлефонаў — ініцыятыва ўласна беларускай. Еўрапейскіх краінах

такое не практыкуюць. Дарэчы, перапіс насељніцтва ў Беларусі будзе самым танным з усіх постсавецкіх краін і абыдзеца ў \$1 на чалавека (у Расіі — \$5—6). Асноўныя сродкі на яго правядзенне бяруцца з дзяржбюджэту.

А хто там ідзе ў агромністай такой грамадзе?

Беларусы. Мінулы перапіс, які праходзіў у 1999 г., паказаў, што ў краіне назіраецца тэндэнцыя павелічэння колькасці беларусаў і памяншэння працтварыў нацыянальных меншасці. Асноўныя нацыянальнасці, прадстаўленыя ў перапісным лісце сёлета, захаваюцца. Рэспандэнтам прызначаюцца выбраць сваю сярод беларускай, расійскай, польскай, украінскай нацыянальнасці або ўказаць іншую. Прадстаўнікі меншасці Беларусі не надта вераць у праўдзівасць вынікаў як мінілага перапісу насељніцтва, так і сёлетнія. На іх погляд, колькасць паліакаў і ўкраінцаў наўмысна памян-

шаецца.

Выправаванне роднай мовай

Пастаноўка пытання пра родную мову абурыла многіх, нават самых талерантных беларусаў. У дужках, побач з пытаннем, удакладнічацца: «мова, засвоеная першай у раннім дзяцінстве». У савецкі час такога не было. Такая ж практика, толькі вусная, выкарыстоўвалася і ў мінульым перапісе, але яна мела рэкамендатыўны характар. Гэтым разам варыянтам беларусам не пакінуў. Многія лічачы, што гэта заўгары можна паўплываць на працэнтых, хто абрэ роднай мовай беларускую. Лідзы незалежнага грамадства пабачылі ў такой пастановы спробу падвесці статыстычную базу пад русіфікацыю. Маўліў, «ды родна ж мова ва ўсіх расійская». Таму з'явіўся зворт да людзей называць роднай і мовай хатнія ўжытку мову сваіх працоўщак, беларускую.

Вольга Жарнасек

Пра што спытаюць беларусаў?

Анкета №1. Асабістыя звесткі.

- Прозвіча, імя, імя па бацьку
- Дата нараджэння
- Якія адносіны з гаспадаром памяшкання, у якім жывяце?
- Сямейны стан
- Месца нараджэння
- Ці бесперапінна жывяце ў гэтай мясцовасці?
- Ці жылі больш за год у іншай краіне?
- З якой краіны прыбылі? З якой народы?
- Грамадзянства
- Нацыянальнасць (па самавызначэнні і жаданні рэспандэнта)
- Родная мова (мова, засвоеная першай у раннім дзяцінстве)
- На якой мове звычайна размаўляеце дома?
- Іншыя мовы, якімі свабодна володзеце
- Узровень адукцыі. Ці вучыцеся зарэз?
- Крыніца існавання
- Ці працеваў ў апошні тыдзень да пачатку перапісу?
- Поймана назва месца працы, від дзеянасці, пасада
- Ці шукалі працу на працягу апошняга месяца? Калі так, то ўказаць прычыну.
- Колькасць дзяцей

Анкета №2. Характарыстыка жылога памяшкання.

- Пойманы адрас жыхарства
- Падрабязная характарыстыка жылога памяшкання
- Спіс члену сям'і
- У чыёй уласнасці памяшканне? Калі ў іншых члену сям'і ў ласнасці ёсьць іншая жылое памяшканне, таксама трэба ўказаць.
- Ці ёсьць кампютар і ці падключаны ён да інтэрнэту?

Насельніцтва Беларусі паводле перапісу

1897	— 6 930 000
1926	— 4 985 000 (толькі Усход Беларусі)
1931 (толькі Захад Беларусі)	— 995 000 як беларусы і 580 000 як палешкі. Польскі ўлады імкнуліся мінімізаваць лічбу запісаных беларусамі
1937	— 5 475 000 (толькі Усход Беларусі)
1939	— 5 570 000 (толькі Усход Беларусі)
1959	— 8 030 000
1970	— 8 995 000
1979	— 9 535 000
1989	— 10 150 000
1999	— 10 045 000

звестак, то можа не адказваць на тых іншыя пытанні. Напрыклад, на пытанні, адносна краініцы прыбыткі.

«НН»: Ці мае права чалавек наогул не адчыніць перад перапісчыкамі дзвёры?

АГ: Ізноў жа мы можам казаць толькі пра маральную адказнасць. Гэта права кожнага грамадзініна.

«Студэнты патрабуюць, каб ім выдалі электрашокеры!»

А то ці мала каго там прыйдзеца перапісца, алкаголікаў ці маньякаў якіх-небудзь?

Бярэмы сёлетняга перапісу паклалі на студэнтаў. Ці рэдзя яны і як збіраюцца працаўца, распавіла студэнтка факультэта міжнародных адносін БДУ Кацярына.

Кацярына: Студэнты адраваўалі кепска, мякка кажучы. Больш за ўсё ў гэтай сітуацыі пужае, што невядома, якіх грамадзян прыйдзеца наведаць. Многія студэнты патрабуюць, каб ім выдалі электрашокеры з сабой. А то ці мала каго там прыйдзеца перапісца, алкаголікаў ці маньякаў якіх-небудзь. Хадзіць трэба будзе па адным. Здаецца, для наведвання асабіў асацыяльных асобаў абяцаюць даўаць міліцыянта, але ж гэтых асобаў яшчэ распазнанія трэба! То бок, сустэрэца з ім ўсё адно прыйдзеца. Усе спадзяюцца толькі на добрапрыятнасць грамадзян.

«НН»: З вамі ўжо абгавор-

валі ўмовы працы?

К: Сказаі, што будуць плаціць 175 тысяч, хача ў інтэрнэце паўсяль шынуць, што 140. Ноагул, мы ўсё толькі з інтэрнэта і даведаваємся. Нам паведамлі постфактум і толкам нічога не патлумачылі. Аплаты за нашу працу, дарэчы, мінімальная. Як кажучы, добра, што не задарма, бо кожнаму студэнту прыйдзеца перапісца па 300 чалавек.

«НН»: Ці могуць студэнты адмовіца ад удзелу?

К: Як сказала Святлана Навасёлава, начальнік Управління перапісу насельніцтва, на адной з прэс-канферэнцый: «Эта закон аб перапісіе насельніцтва, і закон павінны выканвацца усе. Для адмовы ад удзелу ў перапісіе павінны быць аб'ектыўныя прычыны, і гэтае пытанне павінна вырашанца з кіраўнікамі навучальных установаў». На-

ват і не ведаю, якія там павінны быць прычыны, каб студэнта вызвалілі ад перапісу.

«НН»: А пі будуць вас вызвалиць ад заняткаў?

К: Так, вызваліямеся на цэлы месяц. Сказаі, што ўсё пары пераносіцца на лістапад. Калі гэта насамроч так, нагрузка будзе каласальная. Добра яшчэ бюджэтнікам, ім стыпендыю захавалі. Платнікі прасілі пералічыць гэты месяц, але, натуральна, ніхто гэтага рабіць не будзе, то бок, яны будуць яшчэ і аплачваць такое навучанне.

«НН»: Будзеш добра сумленна выконваць працу ці паспрашес «халтурыць»?

К: Шчыра кажучы, пакуль не ўяўляю, як гэта будзе магчыма. Толькі калі самім за каго-небудзь запаўяць. У нас некаторыя хочуць «адкасіць», але пакуль не ведаю, як гэта ім удастана.

Гутарыла ВЖ

«Мы не гаворым на ёй, таму што яна родная!»

У анкетах сёлетняга перапісу побач з пунктам «Ваша родная мова» ў дужках удакладняеца: «мова, засвоеная першай у раннім дзяцінстве». Ці паўплывае гэтая заўвага на выбар беларусаў, ці готовыя яны называць роднай мовай беларускую?

Антаніна, 71, пенсіянерка:

Я б вельмі хацела ціпер, на старасці гадоў, размаўляць на добрай беларускай мове, але часу столькі мінуда, і ціпер уже нельга яе вывучыць. Буду пісаць беларускую мову як родную. Ноагул, было б вельмі добра, каб былі якія-небудзь курсы і больш размаўлялі на тэлебачанні, па радыё на даброй беларускай мове.

Гаіна, 28, бухгалтар:

У дадзеным выпадку я выберу расейскую мову. Але гэта не значыць, што пры гэтым беларуская мова будзе забытая. То бок, ўсё гэта такія бэнэфаўскія штучкі, дастатковая правакацыйная, таму я думаю, тут трэба разабрацца ў панцянях. У той жа самай Еўропе, якую бэнэфаўцы так любяць, ёсьць краіны, дзе ў людзей некалькі родных моваў. І ніхто там ніякіх скандалаў не ўчыняе.

Андрэй, 21, студэнт:

Наплўна, не паўплывае. Я нават не ведаю, як гэта патлумачыць. Для мяне родная мова — беларуская, але ў мяне не было магчымасці вучыць яе добра, і таму я не могу на ёй добра размаўляць і праз гэту прычыну не хачу яе ганьбіць сваім

вымаўленнем. На жаль, ніяма магчымасці нармальна размаўляць, бо не стае беларускамоўных школ.

Уладзімір, 63, дэяржслужбоўца:

Я аднолькава валодаю і беларускай, і расейскай мовай з дзяцінства. Кажуць, родная — тая, на якой думаш, сны бачыш. Значыць, родная для мяне — расейская мова.

Дзяніс і Аляксандар, менеджэры сярэдняга звяна:

Аляксандар: Не паўплывае. Натуральна, я пачаў размаўляць на расейскай. Большасць, наплўна, так начала.

Дзяніс: Ну, гледзячы хто.

Аляксандар: Мы спецсем'і не разглядаем. Там яшчэ і французскую вучылі (смешна). Безумоўна, беларускую дабрэй. Палюбому. Гэта дае нават нейкую адметнасць: маўляю, мы — не вы, у нас свая. Расейская мова, можна сказаць, мінуда. Лепей беларуская. Мы не размаўляем, канешне, на ёй (смешна). Мы не размаўляем на ёй, таму што яна родная!

Аптыданне праводзілася на мінскіх вуліцах 2 кастрычніка

Кожны перапіс насельніцтва выклікаў спрэчкі і насцярожанасць

Хтосьці байца перапісчы, як агню і адмаўляеца пускаць. А хтосьці ў кожных пытанні перапіснога ліста бачыць падвох. Гэта з'ява выкліканая не толькі традыцыйным недаверам беларусаў да дзяржавы. Існуе шмат падставаў ставіцца да перапісаў як да непатрэбчыні. Но перапісіцыя тых часцей працаўалі на ідэалогію, чым на статыстыку.

Першы паўнавартасны перапіс насельніцтва адбыўся за царом — у 1897 г. Пецярбургскія ўлады вырашылі не адставаць ад єўрапейскіх краін і даведацца аб насельніцтве Расійскай Імперыі як мага больш. Програма ўключала 14 пытанняў: стасунак да старшынага члена сям'і, узрост, пол, грамадзянскі стан, званне, месца нараджэння, месца праціскі, месца жыжарства, адзнака або часовым пражыванні, канфесійная прыналежнасць, адукцыя, прафесія, фізічныя недахопы.

Цікава, што пытанне аб нацыянальнасці падчас першага перапісу не ўз্যмалася. Колькасць беларусаў у Імперыі мы можамо ацаніць, зъходзячы з адказаў на пытанне

аб роднай мове. Толькі, магчыма, частку беларусаў-каталікоў тады запісалі паліакамі.

Наступны раз беларусаў перапісалі ўжо саветы ў 1926 г. Пытанні анкеты не розніліся ад царскіх. Толькі становава прыналежнасць была замененая на пытанне аб нацыянальнасці, а канфесійная — на пытанне аб психічным здароўі.

У 1937 годзе адбыўся самы скандалы перапіс за ўсю гісторыю.

Самая цяжкія наступствы меў перапіс 1937 году.

каў, аказаўся, што ў СССР пражывые нашмат менин людзей, чым чакалі саветы: толькі 162 млн чалавек. Тады як, паводле афіцыйнай статыстыкі, параг у 162 млн павінны быў адлюдець яшчэ ў 1934 годзе. Перапісчыкі «згубілі» амаль 10 млн чалавек. Цяпер можна здагадацца, што зняжэнне колькасці насельніцтва было вынікам сталінскай палітыкі — прымусовых перасяленняў, голаду, масавых рэпраштак.

Су рэпрэсавалі, а яго вынікі аўбісцілі «адфектыўны». І ўжо ў студзені 1939-га перапісчыкі налічылі амаль столькі савецкіх грамадзян, колькі было трэба кіраўніцтву — больш за 170 млн чалавек.

З таго часу перапісі на сельніцтва сталі ў СССР хутчэй канстататый факта стаўнай росту і развіція краіны ды грамадства, чым даследаваннем сапраўднага стану рэчы ў сацыяльным і гаспадарчым жыцці. Апошні савецкі перапіс насельніцтва адбыўся ў 1989 г. Першы беларускі — у 1999 г. І ён выклікаў шмат спрэчак і дыскусій. Аказаўся, што колькасць расейскага і польскага насельніцтва за дзесяць гадоў значна скарацілася, а беларуская мова мае ў грамадстве зусім не маргінальны статус. 74% назвалі яе роднай, а 37% — мовай, на якой яны размаўляюць дома. Прычым перавагу беларускай мове аддалі і многія грамадзяні польскага ці расейскага этнічнага падхопніння. Вынікі перапісу дойгта не публіковаліся, што стала прычынай вінаваціць улады ў фальсіфікаціях.

Алесь Пілецкі

Радзім Гарэзік, геолаг, акадэмік НАН Беларусі: Рыгор Барадулін, Народны пашт Беларусі: Ніл Глівіч, Народны пашт Беларусі; Генадзь Бураўкін, пашт, бывшы пасол Беларусі пры ААН: Анатолій Грыцкевіч, прафесар, доктар гістарычных наукаў; Сяргілан Зелянкоўская, актрыса; Лявон Вольскі, лідар гурту «ФРМ»; Зміцер Вайцюшкевич, спявак, членаўшыя: Юры Жыбламонт, актэр, тэлевядучы; Уладзімір Арлоў, пісьменнік; Аленка Макоўская, краінскі МГА; «Згуртаванне беларускай мовы»; Алег Трасуц, старшыня ГА «Гаварыцца беларускай мовай імя Ф. Скарнягі»; Алег Пашкевіч, старшыня ГА «Саюз беларускіх пісменнікаў»; Андрэй Хадановіч, старшыня ГА «Беларускі ПЭН-цэнтр»; Антон Асталавіч, старшыня ГА «Беларуское добраахоўнства таварыства аховы і помніку гісторыі і культуры»; Зміцер Рагачоў, старшыня МГА «Бітторыка»; Андрэй Скурко, галоўны рэдактар газеты «Гаша Ніав»; Валеры Булагак, рэдактар часопіса «ARCHEx». Віктар Шалапеўчык, спявак, актэр, Тадэвуша Беланога, спявак; Алекс Дзівід, лідар гурту «Адантасік»; Ігар Варашчук, спявак, актэр, Таццяна Беланога, спявак; Андрэй Такіндэн, тэлевядучы і гурт «Recha»; Ганна Хрын, актрыса, і гурт «Деті Детею»; Зміцер Сасноўскі, лідар гурту «Стары Ольса» ды іншыя.

Назаві беларускую мову роднай і хатнай!

Зварот лідэраў незалежнага грамадства з нагоды перапісу насельніцтва.

Шаноўныя сябры! Праз некалькі дзён у нашай краіне пройдзе чарговы перапіс насельніцтва, адным з пунктаў якога будзе пытанне пра Вашу родную мову. Мы ведаём, што большасць з Вас шануюць беларускую мову. Беларуская мова — гэта неад'емная частка нашай культуры і гарантія нашай будучыні як унікальнага ёўрапейскага народа.

Адказ «беларускай» на пытанні перапісчыкаў аб роднай мове і нове штодзённага ўжытку мае не толькі сімвалічнае, але і практычнае значэнне. Ад колькасці людзей, якія ў адказах назавуць беларускую мову, будзе залежаць далейшая палітыка дзяржавы. Будзем да памяціца пра эта, адказваючы на пытанні перапісчыкаў.

Будзьма з мовай!

Экстрэмальны спорт у цэнтры Мінска

Паркур — гэта перадоленне перашкоды на хуткасць і прыгажосць.

27 верасня майстры здзіўлялі сваім уменинем мінакоў. Сотня беларускіх паркурішчыкаў, або трайсеру, сабралася ў Мінску. У дварыках і парках яны знаходзілі магчымасць праз што-небудзь пераскочыць або сігандыць з вышыні хацаў пару метраў.

З даху пад'ездаў, цераз ідумбі, па турнікетах, па сценах у Верхнім горадзе — кожны скок быў дасканальным і адмысловым. Но ад кожнага можа залежыць жыццё і здароўе трэйсера.

Былі і траймы. Некалік чалавек пацікодзілі калені і пяты, а адзін увогуле з трохметровай вышыні ляжніўся на зямлю спінай... Застаўся жывы і здаровы, устаў і пабег скакаць з наступнага даха.

Ці варты рызыкаваць жыццём дзеля прыгожых скокаў? «Паркур вучыць хутка фізічна зарынтаўца. Калі якая-небудзь экстремальная ситуацыя, трэйсер хутчай зразу і прыйдзе на дапамогу. Напрыклад, калі пажар на трэцім паверсе», — кажа трэйсер з чатырохгадовым стажам, 21-гадовы Павал Старун. Дзякуючы паркуру, ён працуе каскадёрам на «Беларусьфільме».

Аднак не варта спрабаць наўгати рэштак тэхнікі, калі вы не маецце адмысловай фізічнай падрыхтоўкі.

Настасся Шамрэй

Иван КОЛІСЕНКО

Берлусконі наносіць другі ўдар

Гэты чалавек проста нічому не вучыцца!

Прэм'ер-міністр Італіі, Сільвіо Берлусконі, зноўку ўбыльгаўся ў праблемы, калі называў амерыканскага презідэнта, Барака Абаму, а таксама яго жонку Мишэль — «загаральнімі». Інцыдент адбыўся на сходзе партыі Берлусконі ў Мілане, калі той варнуўся з Пітсбурга, з супречкай кіраўнікоў 20 індустрыяльнай развітвіх краінай.

Уздэйнікам сходу Берлусконі сказаў, што «перадае сардичную прыўбыту са Злучаных Штатаў, у прыватнасці ад хлопца, які там яго звязаў?.. Ну, такі загарэлы... А-а, Барак Абама!»

Падобным парадкам італьянскі прэм'ер-

міністр выказаўся і летася, пасля таго, як Амерыка абразала першага чарнаскурага презідэнта. Каюцкая апісанальная характеристыка («Малады, прыгожы, нават з выдатным загаралымі»), дадзеная тады італьянскім прэм'ерам Абаму, прыўніяла ў свеце ніямала здзіўленых бровоў.

Нібы адчуўшы, чаго чакаць ад італьянскага прэм'ера, у Пітсбургу Мишэль трымалася з ім досьць холадна. Першая ледзі вітала шмат каго з сусветных лідэрў аўдыёкамі і пацалункамі, але Берлусконі атрымалаў адно сухі поіск рукі. Берлусконі ж, падчас вітання, замест таго, каб глядзець у очы, захапіўся сунекін пані Абамы. Бачна, што Барака Абаму гэта мала радавала.

Лявон К

СЦІСЛА

На скэрзе апазіцыянер аштрафаваны 7 міліцыянтаў

Сябар Руху «За Свабоду» Юры Бахцераў атрымаў адказ на свой зварот у Пінскі ГАУС. Актывіст зафіксаваў на фота, як супрацоўнікі міліцыі парушаюць праваў людзей на ходніках і газонах. У лісце паведамлілі, што сем міліцыянтаў прызначыты да адказнасці і аштрафаванья на сумы ад 7 да 35 тысяч рублёў.

У Баранавічах будзе каталіцкі каледж

3 кастрычніка адчыніўся

каталіцкі катэхэтычны каледж імя Зыгмунта Лазінскага ў Баранавічах. Установа прыме 54 студэнтаў. Тэрмін навучання складае трэх гады. Выпускнікі атрымаюць дыпломы дэзяржаўнага ўзору па спецыяльнасці «выкладчык катэхэзісу». У выпадку ўвядзення ў навучальныя ўстановы прадметаў рэлігійна-духоўнага напрамку, яны змогуць іх выкладаць.

За пакінутыя аўто прыйдзеца плаціць

Мінгварыканкам прапануе ўвесь падатак на зямлю, занятую пакінутым аўтамабілем. Штогод з гарадскіх вуліц і двароў

камунальныя службы забраюць калі 1,5 тысячы старых машын. Любы жыхар можа напісаць заяву, каб яго аўто бысплатна здалі на перапрацоўку. Треба толькі зняць машыну з уліку ў ДАІ і дзіць нумары.

У Беларусі расце колькасць выпадкаў інцэсту

Паводле звестак Беларускай медыцынскай акадэміі паслядплюомнай даследчыцтва (БелМАПА), у краіне павялічваецца колькасць выпадкаў інцэсту. У 11,8% падтэктуючых сексуальнага жыцця адбыўчысці выпадковы, а паводле звестак некаторых спецыялістаў, 25% дэзючут і 11% іншакоў начаці

сексуальнае жыццё па прымушенні.

Літоўцы могуць ад славянскіх сүфіксаў

Міністр юстыцыі Літвы Раміліс Шыманаш пісануе падрыхтаваць прававыя асновы, што дазволіць жыхарам краіны лігумінавыя прозвічы. Станкявічус зможа стаць Станкесам, Грыбускайтэ — Грыбітэ. Ахвотныя адмовіца ад сүфіксаў славянскага паходжання могуць звязацца ўстаноўны пазіцыі грамадзянскага стану.

МБ; інф. радыё «Свабода», БелААН, Catholic.by, «Мінск-Навіны»

Далі разбагацець...

Працяг са старонкі I.

Яўгенія Шыгалава затрымалі 5 красавіка 2008 г. Яму выстайлі авінавачніне ў злоджыўванні службовымі паўнамоцтвамі, што патыцніла нанясенне шкоды экалагічнаму асяроддзю. Мелася на ўбазе, што ён збудаваў вялізны гандлёвы цэнтр без дазволу. Да арышту Я.Шыгалаваў двойчы перанёс інфаркт міякарда, аперацию на сэрцы, якую выканалі лонданскія медыкі. У СІЗА ў Шыгалава здарыўся трэці інфаркт.

26 чэрвеня ён быў вызвалены з-пад варты пад заклад 10 мільярдаў

рублёў. Пасля вызвалення Шыгалаваў адправіўся на кансультацию да ангельскіх дактароў. Вярнуўшыся ў Беларусь, атрымаваў пасведчэнне інваліда другой непрацоўнай групы.

МБ

каментары

Мова на могілках

Гэта допіс трэ было б даслаць у «Комсомольскую правду» ды на tut.by... Піша Наталка Бабіна.

Звярот лідэрштадт незалежнага грамадства з просьбай падчас перапісу называець роднай і хатнай мовай беларускую высклікаў неадназначную рэакцыю інтэрнэт-супольнасці.

На сایце «Комсомольской правды в Беларуси» і на форумах парталу tut.by пераважала пазіцыя: «Як? Нас заклікаюць слухаць! Нашая родная мова — расійская, на ёй мы вучыліся гаварыць, на ёй мы думаем».

На некай асацыяцый ўспомнілася мнонае ўражанне з гэтага лета.

Як і кожны год, на месяц прывезла дзяць да родную Заказанку — маленечкую вёску на поўдні Берасцейшчыны, дзе дасоль жыве мая 93-гадовай бабуля. (Моцна спадзяюся, гэтыя прыезды ды канкты з прарабуляй пойдуть ін на карысць.)

Дык вось, сёлета вырашыла звадзіць сярэднюю Томцю ў Прылуку — суседнюю вёску, вядомую па пісмовых дакументах з 1631 года, куды я ў свой час хадзіла ў школу. І звадзіла. Мы прыйшли гэтыя два кілеметры лесам па чыгунцы, прагуляліся па школьным двары, зайшлі пад царкву і ў сельскую краму. І НІДЗЕ не чулі той мовы, якую тут была АДЗІНАЙ 36 гадоў таму, калі я пайшла ў першы клас. Дзені на вуліцы, настаўніца ў школе, прадавачка ў краме, поп ля царквы — усе гаварылі

па-расійску.

А 36 гадоў таму, калі мне было сем гадоў, мяне спецыяльна вывучылі расійскай мове, бо ўсе гаварылі па-украінску, якія вялічна расійскія школы быly навокал...

Божа мой, я памятаю тых размовы аднавісковуцай, бабіных сіброў & канкурэнтаў, якія вяліся пры мне ў пэйзажі, што я, сімігдае дзяўчы, мала што зразумею: пра тое, што «Амэрыка нам дапаможа» (лідзе Міхаль), што «як чалавек памрэ, то куткі такі пусты!» (баба Вольга)...

Усе яны цяпер на могілках. Мы з

Томцій зайшлі на гэтыя лясныя могілкі на звартонным шляху — да

Міхала, Вольгі, Васілія-Базыля... І —

вось дзів! — у звычайнай будні летні

дзень сустрэлі тут трох цётчака з

Прылук, якія, незалежна ад адной,

Кожны сустрэнца са сваім мінулым і са сваімі продкамі. Як вы будзеце з імі размаўляць? Па-расійску?

прыйшли наведаць родніні магілкі. І — вось яшчэ дзів! — гаварылі яны толькі ПА-НАШАМУ і абсалютна нязмушана. І мы сумна паразмаўлялі пад магільнімі хвоямі.

Вось дзе зараз месца роднай мовы: на могілках.

Калі мы з Томай выйшлі з могілак і старым хутарскім лесам накіраваліся дамоў, у Заказанку, яна была вельмі задуменай і раптам расплакалася: «Мама! Усе паміраюць, значыць, і ты памрэш?!

Мая дзяўчынка расце і ўсёведамляе ўсё больш. Гэта добра, так? Але я радуюся, што пакуль яна яшчэ не ўсёвядоміла, што і яна сама калісьці памрэ...

Кожны памрэ. Што б там ні казалі атэсты, пафігісты і бізнесмены, якім не да мовы, кожны стаНЕ перед Богам. Нават калі Бог — гэта не Бог. Кожны сустрэнца са сваім мінулым і са сваімі продкамі. Як вы будзеце з імі размаўляць? Па-расійску?

Пасправайце. Але вас не зразумеюць. Калі Бог даваў людзям на гэтай зямлі такую мову, ён жа меў неўкія падставы на гэту? Ей жа нешта плашанаў для іх? Чаму вы ідзяце насуперак яго планам? Ці не занадта гэта смела?

Вы думаеце па-расійску і вывучылі расійскую без спецыяльнага научавчання. Калі ваша бабуля, стоячыя адзясную Бога, спытае вас: навошта і чаму? — што вы ёй адкажаце?

Але навошта я пытаюся пра гэту ў чытальні «Нашай Ніве»? Гэта трэ было б даслаць у «Комсомольскую правду» ды на tut.by.

Еўрасаюз пераважыў Расію ў свядомасці беларусаў

Піша Аляксандар Класкоўскі.

Пры гістэтычным выбары між аўтадніннем з Расіяй і ўступленнем у Еўрасаюз беларусы ўпершыню аддалі перавагу заходняму варыянту. Гэта засведчыла вераснёўская нацыянальнае апытаение, зладжанае Незалежным інстытутам сацыяльных паўтарычных і эканамічных даследаванняў.

Шмат гадоў сацыёлагі гэтыя інстытуцыі ўпарты задавалі правакацыйнае пытанне: «Каб давялося выбіраць паміж аўтадніннем з Расіяй і ўступленнем ў Еўрапейскі саюз, што б вы выбіраў?». І на расійскую шалю заўжды клаўся большая доля галасоў. У верасні ж сёлета 42,7% распандэнтаў выбрали Еўрасаюз, у той час як усходнюю суседку — 38,3%.

У рэале такі рэферэндум неімаўверны. Аднак завостраная альтэрнатыва паказальная. І яна адлюстроўвае

сённяшні геапалітычны шпагат Беларусі.

Доўгі час на карысць расійскага вектара працавалі і саўковая спадчына, і афіцыйная прарапаганда «братній інтэрнэт», і сітра перад Захадам, што падсілкоўваўся той самай прарапагандай ды ізаляцый. І вось уперыні вектар геапалітычнай арыентацыі беларусаў набыў заходні кірунак.

Праеўрапейская настроі за год выраслі амаль удвая.

На пытанне «Каб зараз у Беларусі ладзіўся рэферэндум з пытаннем, ці ўступаць Беларусі ў Еўрапейскі саюз, якім быў бы вы выбіраў?» «за» выказаўся 44,1%, «супраць» — 32,8%. Як бачым, еўрапейцай вывяліся яшчэ больш. Летасць за ўступленне ў Еўрасаюз выказаўся толькі 26,7%

нашых суайчыннікаў.

Праеўрапейскія настроі ў грамадстве за 12 месяцаў выраслі ледзь ці не ўдвяя. А сапраўдная супрада з Еўропай, лічы, яшчэ і не пачыналася.

З аднаго боку, імідж усходніх суседкі становіцца ўсё меней прывабным. І афіцыйны кіраўнік міжволі пастараўся, маючы вобраз карумпаванай, бязладнай краіны з хіців і драпежнай вярохой. З іншага боку, амаль сышла на шітко антызаходнія прарапаганда. Як бачым, калі не палахаш рогулярна «вераломнім монстрам», дык паспяліты люд хутка адыхаць ад розных фобій-ксенофобій.

І яшчэ цікавы штрых. Лукашэнка зноў туманіць пытанне пра Абхазію ды Паўднёвую Асепцию: маўліў, трэба вывучыць думку народу. Тоё, што зараз ён так выкручваецца, — яскравы сімптом, што надта ж не хочаць пісаць дачыненні з Еўрасаюзам.

Латышонак: Уладным колам і апазіцыі не хапіла розуму аўяднацца

Доктар гісторыі з Беласточчыны адказвае на пытанні карэспандэнта.

— Якой вам бачыцца будучыня Беларусі як нацыянальны дзяржавы?

— Калі казаць пра развіццё нацыянальнай культуры, бачу крок назад у параліўніцтве з пачаткам 1990-х. Тады ўсе перадходзілі на беларускую мову, была вялікая надзея... Цяпер жа краіна зрушіфівана амаль даশчэнтю. Я даволі многа езджу ў Беларусі і нават там, дзе яшчэ 20 гадоў тому людзі паміж сабой натуральна гаварылі па-беларуску, цяпер чу толькі расійскую мову.

У 1970-х я быў перакананы, што незалежнай Беларусі николі не будзе, але здарыўся цуд. Таму цяпер, успамінаючи падзеі 1991-га, калі разам з сотні тысяч чалавек я стаяў калі Дома ўрада пад бел-чырвона-белымі сцягамі, веру ў светлую будучыню. Паколькі ў Беларусі значна болей людзей гаворыць па-беларуску, як у Ірландыі па-ірландску, шанецузіяца ёсць.

Беларусь вернеца да сітуацыі пачатку 1990-х.

— Чаму ж на пачатку 1990-х беларусы з'яўляліся праўлілася?

— Эта зачараванае кола. Тому што не хапіла эліты, якак разумела неаходнасць беларусізаціі. Апроч гэтага, уладным колам і апазіцыі не хапіла розуму, каб аўяднацца і зразумець, што вялікіх рэчаў адрэзу дасягнунуць немагчыма.

Як чалавек з позыўным паўтарычным досведам могу сказаць адно: Беларусь вернеца да сітуацыі пачатку 1990-х. Зноў паўстанцуць пытанні эканамічных і палітычных рэформаў. Шкада толькі, што гэтыя 20 гадоў былі, мякка кажучы, прамарнаваныя.

— Што неаходна для таго, каб працэс нацыяўтарыння ў Беларусі завяршыўся?

— Дзяржаўная структура ў Беларусі настолькі іерархізаваная, што на дадзены момант ці не ўсё залежыць ад презідэнта Беларусі. Але паколькі лёс нацыі не можа быць падпрадкаўданы адаму чалавеку, спадзяюся, што беларусы знойдзуть унутраныя сілы ў саміх сабе і ўстануць на ногі. Каб гэта здарылася, неаходна змены мінімум аднаго-дзвюх пакаленняў. Вельмі смутна казаць, але я ўжо ведаю, што не дажды відаць гэтага.

— Будучыня Беларусі — у Еўрасаюзе ці гэта буфер паміж Захадам і Усходом?

— Беларусь найперш павінна быць незалежнай беларускай дзяржавай, а ўжо з кім яна будзе ў саюзах і ўніях — абслутна другараднае пытанне.

Кастусь Лашкевіч, Tut.by

Удзел у незарэгістраванай арганізацыі перастане быць крыміналам

Але «злачынствам» застанецца.

Грамадскае аўяднанне «Грамадзянская Беларусь» атрымала з Міністэрства адукацыі з разработкай прарапаванне скавання артыкула 193.1 Крымінальнага кодэкса («Незарэгістраваныя арганізацыі дзеяцісці грамадскага аўяднання албо фонда, альбо ўдзел у іх дзеяцісці»).

Як паведамляеца ў лісце,

падпісаным намеснікам міністра юстыцыі Ігарам Тушынскім, на гэтым этапе мяркуеца за-мяніць «крымінальную аўяднанію» за гэтыя дзеянні на адміністратyчную.

Ужо сам факт, што дзяржава

найлепшым варыянтам было бы поўнае скаванне забарона на дзеяцісці незарэгістраваных аўяднаній, што наблізіла б Беларусь да єўрапейскіх стандартоў прававага регулювання грамадзянскай супольнасці, — кажа ён. — Дзяржава абрае прамежкавы варыянт. Як вінікае з ліста, сам артыкул у ко-дэксе застанецца, але будзе рас-

паўсюджацца толькі на аўяднаніі, якія быті ліквідаваныя альбо дзеянаць якіх была прыпыненая.

З моманту ўвядзення закона (2006 г.) 17 асобаў былі асуджаныя паводле артыкула 193.1. Дзеяцісцам актыўністу выносіліся панярэджанні з боку праکуратуры. Вімовах, калі пера-важная колькасць нязарэгістраваных арганізацыяў Беларусі праце-

без рэгістрацыі, а атрымаць яе для незалежнай аўяднаніі ад уладай грамадской структуры праектына немагчыма, тысячы беларускіх грамадзяніні лічачыца злегка пыткіцца з аўяднаніем.

Кампанія «Стоп 193.1» начала сёлета ў красавіку з ініцыятывы (незарэгістраванай) Асамблеі нязарэгістраваных арганізацыяў.

Наставіцца Шамрэй

самыя сексуальные беларускамоўныя жанчыны

Топ

Анжаліка Агурбаш

Ну як я не згады «Міс-фота СССР-90»! Да ік дзе той СССР, а Анжаліка ўсё там жа — на недасяжных вяршынях. Ну, відома, тут ей было зацесна і сумнавацца: усе прафелы ў айчынным шоу—бізэ даводзілася запаліця самой. Была співачкай, і кінаакторкай, і тэлевядучай, і медальшай... То зды малася на вокладку інтелектуальнага часопіса ARCHE, то скіпала «Лагону» на слоўы Багдановіча... А надоеўші стадарына Агурбаш праства наелектрылізала гранаду, калі на афіцыйным гала-канэрце гукнула датуль крамольнае «Кызы Беларусь»!

Зінаіда Бандарэнка

Зелянкоўская Зелянкоўская, але аддамо даніні пашаны іншай экраннай дзве, Зінаіда Бандарэнка. Якая, не ўжываючы несур'ёзных «краспранальных» хітрыкаў, моцай адно сваёй харызмы і умешкі магла перавабіваць у бэзэсэрзраўскія часы мужчынскую аўдиторыю з цэнтральнага канала на БТ. Дыктарка, вядучая тэлеканцэрту і аўтарка гутарковых перадач — на экране яе было шмат, бо БТ ішло наустрасць — у гэтым выпадку сапраўды шчырым — «шматлікім просабам працоўных».

Тамара Лісіцкая

Спачатку быў Голос. Чароўна-пранікнёны, біщам не з фэму, а з неба началі казаць самі анёлы. Потым з'явілася і сама Тамара, інтэлігентна-вытанчаная мадыфікацыя булгакаўскай Гелі. І заструменілі на нас яе спакусы: тэлеперадачы, відэаролікі, камерыцыйныя праекты кшталту NET radio і нават агучаныя народныя казкі сумесна з Алегам Хаменкам...

Можа, таму, напісаная ўласнай рукой Тамary аўтабіографічна біблія для багемных паненак, раман «Ідиотка» — адазназначна не пра яе, прадыметальну спакусніцу.

Руся

Гіперсексуальная рок-дзіць індыга ўчавацікі ператварылася ў дыхтоўную Плаву—Лагуну, растаманістую фольклорку. У юнацтве гарэзіла, нават выесцілі свой аголены здымак у «Хыўым Журнале». І вось пастацела, і нідаўна пачула на свой адрас марш Менцэльсона.

На самім вісллі ёсё было прыстойна: фата, фотасесія рэстаран, але папярэднічай шубу скандал — і я! Руся захадзела афіцыйную цырыммонію па-беларуску — нават, сутыкнічысь з адмітовай супраўднікай ЗАГСу, зварулася з адпаведным патрабаваннем у Міносць. І перамагла. Даўк мы Русі жадаем прыбытку у хате: ні многа, ні мала... — ну, словам, вы ў курсе.

Гюнэш Абасава

Спявачка крамбамбульская разлізу хоча быць заўважанай. Таму, паслугуючыся арэянтальным, наўмысна не кладзенцца ў пракрасты ложак белегуш. Яшчэ адна мара Гюнэш — паехацца на «Бурабачанне» ад Беларусі і наўща распавесці ўсёй Еўропе пра брасція караваны, што ідуць праз кобрынскія барханы па ядвабным шляху нумар 1 напасткі на Ждановіцкі базар. Ва ўсіх этых амбітных планах не апошні козыр — яскрава ўсходняя прыгажосць Гюнэш.

**Марыяка
Мартысевіч**

Літаратурка і ўршуналіца беларускага інтэрнэту Марыяка Мартысевіч вытанчана прызнаецца ў сваім жаданні мець ад №7 у мужчынскім спісе дзіцяця (верши «Нарадзі прэзідэнта»), то ўкладае календар з аголенымі літаратарамі.

Такая, ва ўсю моч яе таленту, наўрумлівая цікавасць да мужчынскага літаратурнага ў межах яе можна не вылікаць, рэакцыі ў адказе.

Юлія Дарашкевіч

Святлана Зелянкоўская

Менавіта за яе «кальтурыстычныя» вочы (у арыгінале было ўжытася іншае слова) Андрэй Кудзіненка і ўзяў Святлану на ролю польскіх фіманкі ў стужцы «Акупацыя. Містэрыя». Потым былі кадры купання ў паўпразыстых апранахах у «Настасці Слуцкай» і травесці-амплу Максіма Багдановіча ў музычна-тэатральным эксперыменте «Максім»...

А голай пад Месяцам танцуваць будаец? Канешне, будзем. Разам з №2 у мужчынскай лізе... Але гэтыя казаў: ёсь із яе маніфест, яна — намібар уан, яна — ээ бэст.

Алена Макоўская

Гэспльташы горыч імгранцага жыцця, па павароце да родных сілб вяранец можа пабыць у наскі стапы трэх пагледнія для вокаў: будынак новага вакала, чыстыя вулкі і Алену Макоўскую, старыню Згуртавання беларусаў свету. Алена выконавае па сумяшчальціцце функцыі не толькі сэцца і мозга. Згуртаванне, але і тэатру. Адзінае, што не здзялала: чаму арганізація пад такім прыбукрасным жыццю і загадам дагэтуль называеца «Бацькаўшчына»?

photo © Anatol Starkov

Зоя Белаходосцік

«Чыяя ролі Паўлінкі — тая і сэкс-сімвал краіны». Пра гэты таемны закон ведаюць з часу Паўліны Мядзелі, якая грала Паўлінку пры Купалу — тагачасным мужчынскім сэкс-сімвале №1. Сладарына Зоя Белаходосцік пачала граць яшчэ 4-курсніцай у 1980-і і ў 2000-м годзе аддама ролю яшчэ адной нашай будучай намінантцы Святлане Зелянкоўской. І ўсё ж акторка прыкрашае ролі Паўлінкі, а не наадварот. Чартыўны раз Белаходосцік гэта давяла нідаўна, чаруючы пубlikу жаночасцю ў такой, здавалася б, непрыдатнай для этага камедыі «Вячэра з прыдуктам».

**Наста
Манцэвіч**

Спявачка была Пазэй. Потым быў Скандал: гамафобы ў Львове учынілі пагром на прэзентаціі зборніка лесбійскай і гомасексуальнай пазі. Пасля было Прызнанне: пра свае прэферэнцыі і пра свой уздел у зборніку ў іншэрнію «Новому чынсу» прызналася прыгажунка Наста Манцэвіч.

Сямён Ціхульскі

10

самыя сексуальные беларускамоўныя мужчыны

№1. Зянон Пазняк

Імя, ад якога дагэзьдзялі дрыжылі па скуры ў свядомых і не вельми жанын Беларус. Герой нацыянальнага адраджэння. Чалавек, які стаў сапраўднай легендай. А чалавек—легенда, пагадаіця, — гэта заўсёды сексуальна. Валівы, раушчы і прынціповы — пра яго складаюць пэмы. За гады эмграцыі Pazniak мнона міфлагізаўся, але млечь перад яго вобразам беларускі не перастаюць і цяпяць.

№2. Святлана Зелянousкая

Сексуальным Святланам Зелянousкай, лідэрка гурту «Ляпіс Трубіцкій», сталі лічыць індуін. Пасля таго, як ён змініў імдзік, Святлана з'яўлілася з іншым жывотом, накічуць мышы, панаўбіаў татуіровак і стаў гэткім брутальным мачо на заходніх манер. Беларускамоўная песня Зелянousкай распальваюць патрыятычныя агноў на вартаў самых несвядомых фанатках. Да жалю, сэрэд рок-музыкантства — ён супстракаўца з экспанію і сівалам «Беларусфільма» Святланай Зелянousкай.

№3. Зміцер Вайцюшкевіч

Беларускі шоумен, якому, нават пры ўсей занядбанасці айчыннага шоу—блізу, удаецца збіраць поўныя залы. Яго прыхільніцы — у асноўным дамы бальзакаўскага веку. Яны стварылі сапраўдны фан-клуб, дзе аблікоўваюць Вайцюшкевіча ў ўсіх падрабязнасцях. У чым жа сакрэт папулярнасці Эмітра? Прыемны глыбокі голос, душэўныя беларускія песні і нязменны арэол рамантычнасці.

№4. Павал Латушка

Беларускамоўны сімпатичны мужчына на вяршынях улады — прыцігальна для жанчыны любога ўзросту і сацыяльнага стану. Ён высокі, стройны, аблізкі, да таго ж свабодны (разведзены, мае дачку). Так што ў прыхільніц Беларусіны заставяеца шанец заваяваць сэрца першага і адзінага пакуль беларускамоўнага міністра. І натхніць яго на новыя здзіўленні.

№5. Зміцер Даўшкевіч

Лідар «Маладога фронту» прыцігвае ў першую чаргу рашучасцю, інтаскраванасцю і непахіснасцю. О, як мала ў Беларусі моцных і рашучых мужчын! Не скажт, што большасць актыўістаў МФ таемна ці не зусім таемна закаханы ў энага Эмітра. Даўшкевіч аблізу жанчын толькі пасля перамогі, таму дзіўчатам варты хуценька арганізаўца рэвалюцыю. Пакуль не перадумаш.

№6. Піт Паўлаў

Фронтмены рок-гуртоў — сярод самых сексуальных прадстаўнікоў творчай эліты. Фронтмены Дэйв Гэхан (Depeche Mode) і Том Ерк (Radiohead) уваходзяць у рэйтынг самых сексуальных мужчын свету. Беларускі фронтмен гурту «Gardzki» пакуль увайшоў толькі ў наш беларускі рэйтынг — сусветныя ў яго яшчэ наперадзе.

№7. Павал Севярынец

Хоць Павал і прызнаецца, што ўсё ягонае сэрца належыць Беларусі, дзялчыты ведаюць, што ўрэшце выбера і ён сваю палавінку. Сустарышына партыі БХД мае рамантныя вочы, поўныя агню і ласкі, выдатнае пачуцце гумару і мора харэзмы — ну, як тут устаяць?

№8. Аляксандр Глеб

Глеб — секс-сівал сусветнага маштабу. Футбольная зорка нямечкага «Штутгарт» катоў бы дубаржыцца ёсць жанын усіх узростаў і нацыянальнасцей. Але на беларускамоўнай пытанні Аляксандр заўсёды адказвае па-беларуску, а вільгойц «Арсенала» па-беларускім словам.

№9. Уладзімір Някляеў

Для аўтара нашумелага рамана «Лабух» беларуская сексуальнасць — адкрытая кніга. Каўчук, гэты раман з мноствам эратычных сцэн заснаваны на реальных падзеях, а пратыпам яго галоўнай герайні Лі... стала адна відомая слявачка, якая раней выступала пад псеўданімам Ліка... І як не дадаць яшчэ штрых да партрэта: цяпер спадар Уладзімір жанаты другі раз, жонка Вольга маладэйшая за яго на трыццаць гадоў.

№10. Андрусь Такінданг

Ну, і — узыходзячая зорка. Музыка, пээт, вядучы програмы па беларускую мову на АНТ Андрусь Такінданг. Ён настолькі харызматычны, што яму па пляцы стаць першым афрабеларускім презідэнтам краіны.

Склада Хрысціна Пільштынова

Злева направа: Зміцер Гурневіч вядзе перадачы «Еўрасаюз без сакретаў», «Акно ў Еўропу»; Зміцер Падбярэзскі — «Кухня», Вячаслаў Ракіцкі — «Блізкая гісторыя — іншы погляд», Аліна Коўшык — «Аб'ектыў», Алеся Залеўскі — «Аб'ектыў», Павал Мажэйка — «Госцы Белсата», Аляксандр Пуціла — спартовы аглядальник «Аб'ектыў», Мара Нальшанская — «Аб'ектыў», Сяргей Пеліса — «Рэпэрцёр», Krou — YoLife!, Эдуард Мельнікаў — ток-шоу «Форум», Андрэй Бастунец — «Маю права», Каця Цыбульская — «Прэс-экспрэс».

Новы тэлесезон на Белсаце

**Новы тэлесезон на «Белсаце»
распачынаецца прэм'ерамі.**

Найперш гэта дакументальная фільмы «Героі іншашага часу», у якіх гледачоў будуть знаёміць з лёсам колішніх перадавікоў вытворчасці, спартуцамі, урачамі ў БССР. Аўтары фільмаў знайшлі гэтых людзей сёня і дадаваліся, кім яны сталі і як ацэнваюць

змены, што адбыліся ў краіне.

Цікаўнасць павінна выклікаць і стужкі, прысвечаныя невядомымі старонкам у гісторыі Беларусі — «Беларусь пад нямецкай акупаций: 1941—1944» і «Генерал няскончанай вайны — Булак-Балаховіч».

У фільме «Беларусь пад нямецкай акупаций: 1941—1944» Барыс Кіт, а. Аляксандр Надсан, Чэслаў Сенюх дзеяцца ўспамінамі пра тая падзеі. Гэта

спроба аб'ектыўнага паказу жыцця беларусаў на акупаваных тэрыторыях.

У фільме «Генерал няскончанай вайны — Булак-Балаховіч» будзе прадстаўлена некалькі версій смерці вайскоўца. Здымкі фільма прайходзілі ў Беларусі, Латвіі, Польшчы, Расіі і Эстоніі. Як распавядзе рабяк Сяргей Ісакаў, падчас працы ўжоўся высветліць некалькі эпизодаў з жыцця Булаховіча, якія бальшавікі ў свой час выкарысталі ў ства-

рэнні образа «генерала-забойцы». Таму фільм будзе своеасаблівым разбуральнікам савецкіх міфаў.

Для моладзі стартуе цыкл фільмаў «Аўтостопам праз Еўропу». Па выхадных дніх на тэлеканале будзе выходзіць «Калыханка». Пасля летнія перапынку пачнучы выходзіць праграмы «Госцы Белсата», «Форум», «Тыдзень з радыё «Свабодай», «Прэс-экспрэс» і іншыя.

КМ

Замежнікі могуць купіць беларускія палацы па 13 даляраў

**Вызначаныя 67 сядзібаў,
якія пойдуть з малатка.**

Міністэрства спорту і турызму рыхтует законапраект, паводле якога замежнікі грамадзяне зможуць наройчні з беларусамі набываць айчынныя турыстычныя аб'екты.

Эткім чынам улады спадзяюцца прыцягнуць у краіну дадатковыя інвестыцыі і аднавіць гістарычную спадчыну за чужы кошт.

Вызначаныя 67 сядзібаў, якія неўзабаве пойдуть з малатка. Конш кожнага помніка сімвалічны — базавая велічыня (35 тысяч рублёў або каля 13 даляраў).

Адзінае пытанне, якое стрымлівае замежных пакупнікоў сёння, датычыцца праваў на зямлю, якую якія знаходзіцца аўкты.

Дырэктар Дэпартамента турызму Міністэрства Віктар Янкавіч зазначае, што гэтае пытанне вырашана змены ў заканадаўстве.

«Будзе распрацаваны заканадаўчы акт, у якім роўныя права атрымайцца як грамадзяне Распублікі Беларусь, гэтак і замежнікі грамадзяне. Плануецца, што будзе прызначана доўгатэрміновая аренда. Можа, як у Літве, 99 гадоў, можа, 50 гадоў».

Эксперт Цэнтра сацыяльна-еканамічных даследаваній «CASE-Belarus» Зміцер Бабіцкі звязтае ўвагу на маральныя ды фінансавыя нюансы: «Ва ўсіх гэтых будынках ёсць стraryя ўладальнікі. Наколькі сённяшняйня юлада мае права распарафікація ўласнасці іншых людзей?».

Ян Рудак, Еўрападыў

Танга прыраўнялі да Мірскага замка

«А там, дзе дно, ім усё адно, ёсць толькі рытм, сэрца і танга», — пісцяў ў песні. ААН прызнала танга часткай сусветнай культурнай спадчыны. Гэта стала магчымым, калі дзве дзяржавы, Аргенціна і Уругвай, якія шмат гадоў змагаліся за права называцца радзімай танца, сцемлі, што для танга трэба двое. І разам афіцыйна звязнуліся ў аддзел ААН, які займаеца пытаннямі захавання культуры спадчыны — ЮНЕСКА.

24 сібры камісіі, што засядала ў Абу-Дабі, далі танга афіцыйнае прызнанне, якое дапаможа танцу захавацца як з'яве культуры. Чакаецца, што гэты крок падштурхне ўрады Аргенціны і Уругвая павялічыць субсіды ў свой другі, самы паспаховы пасля ялавічыны, экспартны прадукт.

Танга нарадзілася ў працоўных прыгарарадах Монтавіда і Буэнас-Айрэса на пачатку XX стагоддзя. Цяпер яго танціца па ўсім свеце. Апошніх хвалі папулярнасці танца паспрыялі тэлеперадачы кітлалту «Танцаў зоркамі», якія ішлі і не ва ўсіх заходніх краінах, а таксама браўдзейскі мізік «Танга назадужды».

Эксперт Цэнтра сацыяльна-еканамічных даследаваній «CASE-Belarus» Зміцер Бабіцкі звязтае ўвагу на маральныя ды фінансавыя нюансы: «Ва ўсіх гэтых будынках ёсць стraryя ўладальнікі. Наколькі сённяшняйня юлада мае права распарафікація ўласнасці іншых людзей?».

ЛК

СЦІСЛА

Ніл Гілевіч падпісаўся за беларускую мову

Народны паэт Беларусі Ніл Гілевіч пастаўіў подпіс пад зваротам да вышэйших дзяржаўных органаў з патрабаваннем фактычнай роўнасці беларускай мовы з расійскай. Збор подпісаў «За беларускую мову» праводзіўся «Малады фронт». 30 верасня, у дзень народнай культуры, яго наведалі лідэры «Маладога фронту» Зміцер Дацкевіч і Настя Палажанка. Яны падпрыялі спадару Гілевічу книгу «Маладафронтайцы».

Кампанія «Будзьма беларусамі» споўніўся год

Кампанія стартавала 1 кастрычніка 2008 года з ініцыятывы 11 грамадскіх аўяднанняў. Яе галоўная мэта — прапаганда беларускай гісторыі і культуры. За год у рамках кампаніі прайшло больш за 900 мерапрыемстваў: выставы, канцэрты, эккурсіі, лекцыі. «На нашых падіках, удзельнікамі сталі каля 75 тыс. чалавекамель у 150 населеных пунктах», — кажа актыўіст кампаніі Irap Лількоў.

Вялікае Княства Літоўскае online

29 верасня прайшла прэзентацыя сайта акадэмічнай сеткі даследчыкаў ВКЛ. На сайце vklonline.com кожны даследчык можа мець сваю строну. На яй змянчыасцца інфармація аб публікацыях наўкуоўца. Там ужо існуюць стронкі даследчыкаў з Беларусі, Польшчы, Украіны, Літвы. А базавая версія сеткі стваралася на англійскай мове, каб была даступнай міжнароднай акаадэмічнай супольнасці. У Беларусі працує сетка кафедральную Сяргей Салей, Сяргей Каўн і Наталля Слік.

АП/СМ

Родныя вы нашы браканье́ры

За сезон збору ягадаў ці грыбоў можна зарабіць да \$1000.

Купіць добры кампутар. За два сезоны — патрыманае аўто. Але толькі тады, калі вас не заспее на гарачым дзяржаўны інспектар. Гіша Уладзімір Скрабатун.

Часта збор ягадаў — пазапраўны. Браюць ягады адмысловым прыладамі, якія ў народзе называюцца «камбайнамі». Жахлівы след пакідаюць пасля сёбі ягадных браканье́раў. Вытагттаныя, здраватаныя, знявечаныя ягаднікі! Тут ужо дўгта не будзе ягад!

Наша газета («Вольнае Глыбокае») шмат увагі надае краязнаўству, стану помніку гісторыі і культуры, ахове жывёльнага і расліннага свету. Зыходчыны з апошніяга, Глыбочанская мікрастанцыя аховы жывёльнага і расліннага свету, у асноўе начальніка А.Протаса, працавала аўтару гэтых радкоў пасехаў у раід па месцах масавага збору ягадаў разам з супрацоўнікамі інспекціі і супрацоўнікамі Глыбочага даследавацеля лігаса.

Вёска Малая Давыдкі. Тут на мясцовых могілках пахаваны ванду́рны мастак Язэп Драздовіч. На магіле — помнік Слынгайце любога, каму за восемдзесят, і яны вам распавядуць пра дзівака ў капелюшы, «які глядзеў на небаўчары і бачыў там Маркса і Энгельсса».

Зразмета, сейняшнім біблікам, які ў часы Драздовіча быў дзесяцігадовымі дзіўчынкамі, наўчым, што ба́чы́ці гамне Маркса, а планету Марс. За Малым Давыдкамі пачынаецца Глыбіцкая пушча. Завідзікам, зварочнам улеву. Тут некалі быў засценак Пунькі, месца, дзе нарадзіўся Драздовіч. Засталіся падмуркі Драздовічавай хаты, якія ўжо абрастаюць лесам. Праз пінь гадоў і тых падмуркаў ужо не знайдзены.

Задлёб было заўважана сталая кабета, якія «камбайнам» энергічна рабіла «абмалот» ягадніку. Не спыніла яна працу і тады, калі да яе падышлі два інспектары. Нібыта іх і не было ногут. З хвіліну наўфары.. Прадставіліся, паказалі пасведчэнія...

— Я вас Христом Богам, усімі святымі прашу: дапусціце вы старую бабу дамоў. І першы раз у жыцці пайшла ў лес на ягады, і больш мая ніякі сходы не ступіць. І «камбайн» я ўзяла першы раз у жыцці. Я нават і не ведала, што ім зібраць нельга! — апраўдаўшася «браканье́рка».

Пайшли складаць пратакол.

— Прозівшча, імя, імя па бацьку, месца жыхарства? — пытаем інспектар Кабылінскі.

— Л...віч, жыхарка Малых Давыдак...

— Год нараджэння?

— 1932-гі.

— Адукацыя?

— Не памятаю!

— Колькі класаў скончылі?

— Адно лета хадзіла ў школу... Потым яшчэ паўлета. Вайна жыбала... А затым вайна скончылася — траба было працаваць, не дадзі вучыцца.

— Значыць, два класы скончылі. Так і запішам...

Не зважаючы на ўсе гэтыя акалінасы, я проста быў зачараўнаны яе чысцотай беларускай мовай. Не трасянкай! Гэта — дыялект Віцебшчыны (раней Віленшчыны). Тут так размаўляй і ста, і дзвесце, і піньсот гадоў таму. Жывата мова Язяна Драздовіча! Толькі ў пушчы яна за-

хавалася...

Хоць інспектар і абяцаш завесці кабету на УАЗіку дадому ў Малую Давыдкі, яна прынціпова, спаслаўшыся на неадукаванасць, пратакол не падпісала. «Камбайн» канфіскавалі. На гэтым і рэзіўліся. Для жыхаркі Малых Давыдак, зважаючы на ўзрост, хутчэй за ўсё пазапраўны збор ягадаў скончыла папярэджаннем.

Пакуль пісаўся пратакол, я адышоўся ў маладзенкі беразінку.. Аднін падсанівічак, другі, трэці! Абабкаў (надбровізваў) — хоць касой касі! За дзясятак хвілін — поймай торба грыбіў!

Ездзім далей па Драздовічавых мясцінах. Наперадзе імьцы на роўні мужчыны з відrom і заплечнікам.

— Знаёмы твар! — кажа інспектар Уладзімір Кабылінскі. — Лавіў яго, лавіў за рулю браканье́стра, так і не злавіў. Збей!

Спыняемся. Відро — яшчэ пустое.

— Ці ёсьці ў заплечніку «камбайн»?

— Німа.

— Зараў паглядзім! Во! А казалі: «Німа»?

— Я ў лесе знаўшоў і забраў сабе, — кажа С... жыхар г. Пасевіле.

Этым разам абышліся без пратакола, бо не было факта пазапраўнага збору ягадаў. «Камбайн» канфіскаваны.

Недалёка ад вёскі Ліпава, слынны некалі пушчанскай «сталіцы» самагонаварнікі, завітаі на прывал да роўнічынкі брунішні. Людзі пераўбралі, сартавалі ягады.. Прывітаўся.

— «Камбайнам» збраў?

— Не, не! Рукамі, рукамі!

— Зараў праверым! — сказаў інспектар Кабылінскі, засірнуўшы ў салон «Масквіча». («Масквіча»). — Ёсьц! А казалі: «Рукамі, рукамі»! Чый «камбайн»?

— Мой! — кажа сталая мужчына, у якога на рукаве была нашыўка з трохлапорам і надпісам «Россія».

— Такой канструкцыі не бачыў! Напўні, якіх выпускае расійская «Баронка» па канверсіі?

— «Камбайн» не буй ужываны! — вось так, чыста па-беларуску — «не ўжываны» — разыгрываўтары мужчына. — Узлізісаўбой наўчайшыўтад!

— На ўскі выпадак — кажае! Не ўжываны! А мох — свежы, да «камбайна» прыліпі!

«Камбайн» унікальны канструкцыйны канфіскавал. Пратакол ізоўне складаў: не злавілі — не злодзеі.

Праз пару кіламетраў заехаў ў сапраўдную глумену: спраўа-злева — верхавое болота. Водар багуна — нясцерпны! Буйныя, нібы вінаград, дурніцы. Еш — не хачу!

Здавалася, б, хто сюды падедзе? Аднак, бачым «Аўдзі» збоч дарогі. Людзей ніяма, які ўшукалі. Прайшлі яшчэ паўкіламетра.. Матацыкл — прыхілены да сасны. Людзей такса- ма ніяма...

Падзяліўся на дзве групы: інспектар пайшоў асобна, я — з інжынерам лягаса. Раз-пораз яны перагукаўся па рашы. Мабільная сувязь тут недасыпаная!

Спелыя брунішні, чарнішні, дурні-

шні і ажыны! Ну, ужо ж і паласаваліся! А грыбоў колы!

Вяртаемся да «Аўдзі»... Вось дык «кулоў»! Із зе мужчына з бульбінам мяхом на плячах, у руках — падўздыр ягадаў з «камбайнам». Ли ўжо ўжо ліжыць яшчэ аднай бульбінны шпішок з брунішні і стаць два відры ягадаў. Дзве жанчыны, стада і маладзенішні, чакаюць яго ля аўто.

— Ну, не хавайце вы ўжо камбайні! — Бачу! — кажа Іван Дубовік, ізъжынэр лягаса.

Прыехаў выскіканы па рапты спл. Кабылінскі. Паведамі, што ли пакінутага матыцяціла сусту́р' чатырох мужчынаў, у кожнага было па бульбінамі мяху ягадаў. «Камбайн» у руках не было. Пеўні, абаччылі віхравалі недзе ў иму. Відзівалі ж — ягады сабраныя не рукамі! А як дакажакі?

Пачалі складаць пратаколы. «Брыгада» зборнічыкі ягадаў пашкадавала, што чатыры вышэйзгаданыя мужчыны аказаліся больші абаччыўмы. А тут і пратаколы, і штрафы...

— А яшчэ патрапіце ў газету! — кажа спл. Кабылінскі.

— Якую? — пытаеміца старэйшая кабета.

— «Вольнае Глыбокае».

— Ай! Не стаўце мене ў газету! — просьбі спадарынья міне. — Я ж не-калі выпісала вашу газету. Добраў газета! Шкада, але ціпер падпіса-ка на вашу газету забаронена... А я ж некалі ўсю свою вёску загітавала яе выпісаць. Не стаўце, калі ласка, мене ў газету.

— Не хвалойцеся, калі і ўбачыце сябе ў газете, то толькі са спіні!

Зрэшты, як і ўсе іншыя...

Праз неадсланасць справаў, недахоп часу, настычу сродкаў я наўрадці за роўнічынкі зрабіў быўтаку цівую вандройку. Дзікай спадару Пратасу! Наматаўшы іх не сотню кіламетраў, я пабачыў Галубіцкую пушчу ў зусіні нечаканымі святле. Гэта не толькі і не столькі басконцы лес. Пярэдзяўнік, але ў этай лясной глухмені існуюць і добраўпарадакаваныя месцы адчыніць, як ля рэчкі Чысцяніка. Прыйядзіцай: лаві рыбу, купайся, смаж шашлыкі (нават дрэвы напілаваны), збрайтэры, адпачывай уальтанках. Часта сустрака-ліся паліўнічай вішні, домік для паліўнічых, стары леснічоўкі з экзотычнымі дрэвамі побач. Абеліск і крэйкі пры дарозе. Як тое — помнік «стражам граничным Галубіцкай пушцы», якія палеглі ад куліў кан-транспортнай і праўкасанай з таго, са-вездага, боку мяжы. Этая частка пушчы 18 гадоў належала палікам.

Ёсьць і помнік савецкім партызанам, мірным жыхарям, якія загінулі ў апошнюю войну. І зусім ужо нечаканыя. Канака — пісчаныя выдумы, пакрытыя тундравымі мяхамі і лішайнікамі.

Лясная дарога іза па гэроне дзялонаў, а злева і справа — разлеглыя верхавыя балоты. Не дазва, што ў савецка-польскую вайну праз Галубіцкую пушчу не праходзіла лінія фронту. Напўні, маюць рацю тэя, якія сцвярджаюць: балоты — дно вілінага пасляледавіковага прэнаводнага мора, на фоне якога пішперашнія Нарач будзе выглядаць нават не сажалкай, а невялічкай лужынай. Мора з цягам часу вынесла рака Бярэзіна. Даўно засталіся.

Але этага ўжо зусім іншыя гісторыі...
«Вольнае Глыбокае».

Брунішні...

Дурніцы.

Трафеі інспектараў.

Складанне пратакола.

Дапытлівы школьнік Галдзянкоў, або Мы, беларусы, — русские люди

Піша Уладзімір Арлоў.

Калісці дапытлівы вучань чатцёртага класа адной з томскіх школ Міша Галдзянкоў паставіў у тупік настаўніцу гісторыі абсалютна слушным пытаннем: «Чаму пасля слайней пераможнай Кулікоўскай бітвы татара-мангольцы не падзеялі на Русі працягваўся яшчэ ста гадоў?»

Потым Міша вырас, пераехаў з Сібіры ў Беларусь, зрабіўся літаратарам і вырашыў разабрацца ў перыпетыях мінуўшчыны не толькі Расіі, але і сваёй новай родзімы. Чаму б і не? Пагатоў, «нам гісторыя не траба» і «мы баймісь пакрыўшці суседзіяў, якія ніколі нічога не баяліся». Карапець, насцела неабходнасць нарэшце растлумачыць базиліўцам, «адкуль пайшла зямля Русская», а за адным разам — што такое Літва, і хто та кія насамрэч крывічы, рускія, маскавіты, літвіны і беларусы. Так з'явілася на свет кніга пад сціплым назвай «Русь — другая история».

Імпэт першаадкрывальника

З вартым захаплення і зайдрасці імпетам яе аўтар паведамляе чытачу, што Палац прыняў хрысціянства незалежна ад Кієва, што некалі Беларусь называлі Літвой, а Скарыну насамрэч клікалі не Георгіем, а Францішкам етс... етс...

Зрэшты, паўтарэнне ісцін, вядомых сёня ўжо і дапытлівым айчынным чацвертакласнікам, можна толькі вітаць, бо, як вядома, побач з ісцінай заўсёды прапаведуецца аблуда.

З пэўнай карысцю чытаеца раздзел «Цэнтр праваслаўя?» (пра маскоўскую сумесь пра-васлаўя і ісламам). Або раздзел «Спрачча славянскае адзінства», дзе гаворка ідзе пра сенсацыйную вынікі навуковых даследаваній расійскага генадонту. Запамінаеца створаны аўтарам малітнічы партрэт вялікага князя маскоўскага Васіля III, які прымуў еўрапейскіх паслоў у чалме ды з ятаганам.

Аднак М. Галдзянкоў ставіць звышзадачу — канчатковая навесці ў гістарычнай свядомасці

беларусаў парадак. І з рапучасцю зубра кідаеца да мяты праз нетры нашага невуцтва.

Дзе трывцаць тысяч маскавітаў?

Паколькі нядайна мы адзначалі 495-я югодкі Аршанская бітвы, адразу падумалася: а раптам Галдзянкоў адкапаў пра гэтую падзею нешта новае? Інтуіцыя не схібіла: «Беларусы дасення маюць складаныя пачуцці да, здавалася б, слáунай перамогі пад Оршай 8 верасня 1514 г., калі 30 тысяч рускіх рыцараў... пад загадам Канстанціна Астрожскага нагалаву разгромілі 50 тыс. маскавіцкага войска» (ст. 181) (тут і далей пераклад цытат з расійскай — Рэдакцыі «НН»). На старонцы 295 Міхail дааде, што перамога ўратавала рускія землі ад завéбы».

«Дык хто ж, урэшце, перамог пад Оршай: «нашы» ці «рускія?» — панікавіца ў Галдзянкоўскае разгублены школьнік.

Трэба таксама ўзяць пад увагу, што 8 верасня маскоўскае войска — як сведчаць энцыклапедыі — было крышачку (на 30 тысіч) большым.

Не Скарына, а Капіевіч

На старонцы 173 М.Галдзянкоў з уласцівыми яму бездакорнымі дэфініцыямі і дасведчанасцю ў самых розных тэмах паспявае мімаходзь паведаміць, што: «Канчаткова русіфікаўшася Маскоў-Велікаросію толькі Пётр I... Ён і авнаві алфавіт, памяняў яго з вялікасцага наўгародскага на літўскім паводле канонаў Францыску Скарыну... чыно «Біблію» лічылі канонам рускай мовы».

Але кірілічны шырф, які ў 1708 г. зацвердзіў у сваёй дзяржаве расійскі цар, быў створаны на начатку XVIII ст. не Скарынам, а Галіашом (Ільёй) Капіевічам.

Зрэшты, аўтар «Другой історыи», па гамбургскім рахунку, мае раство: у тых часы цывілізацыя да ўсходніх суседзіў паданайшаму щыла праз Беларусь і беларусаў-літвінаў. Выхаванец Слуцкай гімназіі, выдаўшы на замову цара калі двух дзясяткі падручнікаў і слоўнікаў, здзісніў у пяццірэчскай Расіі сапраўдную культурную рэвалюцыю.

Дзярждума ВКЛ

Наступствы вызвольнага паўстання 1831 г. ацэнываюцца ў кнізе не менш дакладна: «У Літве былі забраныя голаўні атрыбуты аўтаноміі: статут (канстытуцыя), дзярждума былі забаронены, як і сама ўніяцкая царква» (ст. 275). Міхail, у якім глухім падполлі дзейнічала Літве-Беларусь такі орган, як дзярждума, што не пакінуў па сабе аніякіх гістарычных сведчанняў, апрача вядомых выключна Вам!?

Подобная ўдакладненні ай-

ЮКА СМАРНОВ

чиннай гісторыі, зробленыя воістрым і лёгкім пяром Міхaila Галдзянкова, можна ціцаваць яшчэ доўга.

Свежасцю погляду і бесшашным жанглюваннем сучасным і гістарычнымі паняткамі вылучаюцца і ягоныя экспкурсы ў мінулае і сёняшні дзень суседніх народоў. Недасведчаны чытач, між іншага, даведаеца, што «былы русінскі цэнтр Лівоў толькі ў 1939 г. ушаўшы ў склад «Украіны». Але маля таго: «Сумна, што менавіта гэты горад зрабіўся апілотам украінскага нацыянализму» (ст. 185).

Цікава, які горад аўтар кнігі хацеў бы ўбачыць у якасці гэтага апілоту, каб не «засумаваць»?

Дзе Грыцкевіч, Краўцэвіч, Чарніяўскі?..

Жывучы не першы год у нашай стаціі, Міхail ужо даволі ўпэўнена арыентуецца ў яе культурных каардынатах. Да прыкладу, праўдзівае імя Скарыны ён ўдакладніне не дзе-небудз, а ў «літаратурным музее горада Мінска». Каб спрасіць Галдзянкову далейшыя роспушкі, паведамім яму, што у горадзе Мінску ёсьць яшчэ пяць літаратурных музеяў, і сенсацыйны адкрыцці могуць чакац дапытлівых школьнікаў у кожных.

Аб'ём літаратуры, асвоенай Галдзянковым у пракэсе стварэння кнігі, не можа не выклікаць захаплення. Змешчаная пры канцы кнігі бібліяграфія налічвае цэлыя дзесяці пазіцыі, з якіх беларускі аўтарам — Міколу Ермаловічу і Анатоллю Тарасу — пашчасціла заваявала дзесяць.

Траба меркаваць, публікацы

і манаграфіі Анатоля Грыцкевіча, Алега Дзярнавіча, Алеся Краўцэвіча, Алега Латышонка, Сяргея Тарасава, Міхася Чарніяўскага, якія таксама злётку цікавіліся праblematyk «другой історыі», аўтару добра вядомыя. Толькі «не праходзяць» з прычыны нізкага навуковага ўзроўню або базіліці аўтараў, якія нават у страшным сне не могуць сабе дазволіць чыніць нейкую крыху ў ўсіх суседзізм.

Доктар гісторыі, аўтар трох манаграфій Андрэй Катлярючук у раздзеле «Рурык і Торвалд. Што яны зрабілі для Русі?» паблажліва названы «журналістам».

Васімірадковы абзац прысвечаны Генадзю Сагановічу і ягонай (сенсацыйнай для свайго часу) кнізе «Невядомая вайна 1654—1667» (Мінск, 1995). Але, паводле Галдзянкова, «Сагановіч не зусім меў рацью» і, напогул, беларускі гісторык пра та страшную вайну пісаў «збянтэжана і глуха»...

З дазволу цароў і генесекаў

Уладзіміру Арлову — хоць і не гісторыку, а ўсяго толькі літаратуру з дыпломам гістрака — пашанцавала больш. Адсутнасць яго кнігі ў спісе выкырыстанай літаратуры Міхail Галдзянкоў вырашыў патлумачыць суроў і недухсэнсоўна: «Таленавіты (ну, дзякую!) беларускі пісьменік Арлоў, які так многа піша пра гісторыю, таксама прымае беларускую гісторыю толькі ў тым выглядзе, які нам «дазволіў» расійскія цары, а пакінуў і генесекі» (ст. 185).

Траба меркаваць, што зброяючыся прапаноўваць

аўтару даўжэны спіс літаратуры, адну з сваіх санкцыянованых генесекамі ды хінімі папярэднікамі кніжачак парэкамендаваць якісцілі рызыкі. А менавіта — «Адкуль наша род. Апавяданні з гісторыі Беларусі для малодшых школьнікаў».

З яе можна, у прыватнасці, дадавацца, што доктар «вольных мастацтваў» і медыцыны Францішак Скарына (Міхail упарты называе яго «професарам», хоць пра выкладчыцкую дзейнасць Скарыны дагэтуль нічога не было вядома) здабыў навуковыя ступені не «у Вільні, а по тым у Празе» (с.213), а ў Кракаве і Падуі. Альбо пра тое, што Пётр I у 1705 г. «манахаў і святароў Сафійскага сабора ў Польшчы» не «расстрэльваў» (с.355), а засек шаблемі проста ў храме ў час малітвы. Двух недасекаў павесілі. Прычым архімандрит Якуба Кізікоўскага ўсю ноч катаўалі, патрабуючы паказаць, дзе схаваны саборны скарб. Потым целы піяці ахвяра на загад цара спалілі, а попел развеялі над Дзвінай, каб магілы пакутнікаў не стали месцам паломніцтва. А саму Польшчу Сафію ў дзень адходу расійскага войска ўзварвалі.

Менавіта за звесткі пра крывавую полацкі падзейнікі Пяtra першое выданне «дазволенай царамі і генесекамі» кнігі «Адкуль наша род» (Мінск, 1996) было арыштаване, і цэлы год кніжку чыталі адно пацукі і прасакі.

«Современная школа»

У анататы да наватарскага трактату Галдзянкова выдавецтва «Современная школа» (адказнай за выпуск В.Лёвеля) забавілів чытача «Кніга, якую вы трymаецце ў руках, — пошук адказаў на тытулнай, якія зацікаюць настаўнікамі, не ў меру цікавыя школынікі, не атрымліваючы якіх ясных тлумачэнняў». Не будзем ужо казаць пра школьнага настаўніка, які мог бы задаць парачку пытанніў самому аўтару «Другой істории». А вось рэдактара і карэктара «Современная школа» магла б Галдзянкову і расстарацца. Хаця б дзеля таго, каб атрымліваць «яснае тлумачэнне», чаму ў ягоныя храналагічныя табліцы 1517 год (той самы, калі «рускі першадрук») прафесар Скарына «выпускае першую друкаваную рускую кнігу») папярэднічае не толькі 1514-му (тады войска гетмана Астрожскага ўратавала рускія землі ад заваёўні), але і 1487-му, калі Масковія захапіла «ўсходні рускі горад Смаленск».

Карапець, які ні круці, але выходзіць, што мы, беларусы, — «рускіе люді». Але пра гэта нам і без Галдзянкова даўно і рэгулярна нагадвае яго кніжка з дзесяцінай сціплых суседзінай Скарыны ў Санкт-Петрапольскім.

Газетны варыянт. Поўны тэкст артыкула чытаць на сайце [bn.by](http://www.bn.by)

Міхайл Голденков. *Русь другая история*. — Мінск: Современная школа, 2008

Вайцюшкевіч пасябруе з анёлкам

Папулярны спявак сканчае працу над новым альбомам «Мой сябра — анёлак».

Эта сумесны праект Змітра Вайцюшкевіча і паэта Арцёма Кавалеўскага.

На дыску будзе 21 кампазіцыя. Усе гісторыі пра анёлаку, якія траплююць у розныя жыццёвую стыўці.

Праз некалькі дзён, як запіснівае Вайцюшкевіч, запіс будзе скончаны. У ім узялі ўдзел WZ-Orkiestra, Святлана Бенч з гурту «Срабнае віселле», Янка Маўзэр, Галіна Казіміроўская, Сяргей Трухановіч.

Праект разлічаны на сямейную і дзіцячу аўдытаўроў. «Гэта хутчэй песні для дзяцей, сыграныя па-далросламу», — адзначае спявак.

Дыск «Мой сябра — анёлак» з'яўляецца ў продажы нападрадні Новагарада. А з аднайменнай канцэртнай праграмай спявак выступіць 7 студзеня, на праваслаўнае Раство.

КМ

Рыбак хоча прастываць «Fairytaile» па-беларуску

Пра гэта трывумфатар «Ёўрабачання-2009», на-рвежскі беларус Аляксандар Рыбак, паведаміў 28 верасня, перад сваім першым сольным канцэртам у Мінску, піша агенцтва БЕЛТА.

«А што, у Беларус праводзіў конкурс пераскладаў «Fairytaile»? — быў здзіўлены Аляксандар Рыбак. І, пачуўшы ад журналистаў, што гэта было парыванне прыхільнікаў, сказаў, што тэксту, на жаль, яму пакуль не перадалі. Ён з задавальненнем спявав бы «Казку» па-беларуску.

«Дажэ есьць рычажок, ідэнцічны з мужскім»

Кліп гурту «Разбітае сэрца пацана» быў выдалены з інтэрнэт-відэасэрвісу YouTube за сцэны ў стылі «ню».

Парныя танцы дзяўчынаў у маладыстайных строях і сінхроннай рухі голых (каль не лічыць body-art) рокероў на тле белых сценак. Усё гэта кліп на новую песню «Wall->» гурту «Разбітае сэрца пацана». «РСП» прынцыплюе спявав на трасыні. Ціпер у сваім спілкаванні з музыкай пайшло далей.

Прэзентаваны ў Мінску пры канцы верасня кліп «Wall-> набыў статус культурнага must see. Аднак сэрвіс YouTube, які належыць кампаніі Google, мала хваліваўся наконт эксперыментальных мастацоў вартасцю кліпу. Відз звязаў са спасылкай на «парушэнне правілаў карыстання» літаралы прац некалькі гадзін ратаци.

Неабадзімныя глядачы могуць вырашыць, што адзінна выбітніцца відеа — аголеная саромнавыя часткі целаў выкананыя. Але на гэта мы райм зварнуць увагу ў апошнюю чаргу.

Кліп, рэжысёрам якога выступіў Мак Сіры, зняты адным планам (без мантажу!) на фотаапарат Canon 5D mark II за адную ночь у хаты ў цэнтры Мінска. Не ведаю, каму было складаны апаратура глядзець на дзікія танцы цілагм ночы ці мастаку, які размалёўваў цэлы «панаў» у стылі gothic corpse paint (гл. гурт Kiss, мульты «Футурара» і «Wall->»).

Акрамя саміх удзельнікаў гурту, на кліп «ва ўсё красе» зняўся ўдомы ў музычных колах ткарэжысёр Аляксей Жукав.

За некалькі начынных гадзінай, якія кліп правіце на YouTube, яго праглядзеялі каля 200 карыстальнікаў.

Эксперыментальная арт-відеа прыраўніла да звычайнай «падаборнай хаханухі», мяркуе інтэрнэт-часопіс «CD-тад». Справа ўтым, што інтарнэт карыстаюцца і дзеш. А таксама людзі, што не жадаюць сутыкненія з правакацыйнымі мастацамі эксперыментамі.

ЛК; з выкарыстаннем матэрыялаў 34mag.net

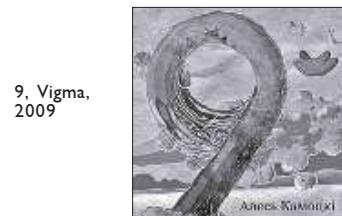

Ляпіс Трубяцкій

Міхалок — апошні рок-герой.

Алесь Камоцкі

Уцёсаў, Коэн і Азнувар у адным флаконе.

Міхалок у надзвычайной форме і настытомна паказвае шыши прадстаўнікам грамадства масавага спажывання. «Культпраўсвет» — трэція серыя сацыяльнага ска-панк-серыйца, ідэйнай праект «Капітала» і «Маніфеста». Тут яшчэ глыбай вывучаючыя пытанні сацыяльнай ненсправядлівасці, а міхалкоўская іранічная зласлівасць пераўтвараеца ў бязлігтасную злосць («Красны факел», «Зомбіработы», «Болт»).

Але і фірмовая самаіронія «ляпісаў» застаецца — «Светлячкі». Амаль да кожнай песні з «Культпраўсвету» можна прывесці аналог з паніздніцтва «Маніфеста», што сведчыць не пра самапаўторы, а пра вытрыманасць стылістыкі.

Альбом яшчэ больш правакацыйны, чым паніздніцтва. І гэта можна трактаваць па-рознаму: ад таго, што Міхалок загнаўся, да таго, што Міхалок — наш апошні рок-герой.

Глюкі

«Краіну» — на ўсе зборкі!

Толькі-толькі відомасць гурту стала выходзіць па-межу роднага Магілёва, якіх трошкі — мноства было бы казаць пра годную замену спарахнелым N.R.M., але абставіны ўзялі сваё. Лепшу і Раману варты падвучыцца ў Лявона і Піта хоць бы спасобу (су)інавання ў адным гурце, то бок прафесійнасту стаўленню да працы. А то жыццёвай даёбязь так проста можа паставіць крыкі на надзеі беларускага рок-н-рола...

Даводзіца пікадаваць пра распад «Глюкаў», калі слухаеш «Ідятызм» — альбом, запісаны на нерве, з масам песен, вартых вывучэння на памяць і аднаўлення на лавах і ў пад'ездах. Тут ханас панкаўскага сібубы дыроні, душарэзіральнаага патрыятызму і лірыйных усхліпаў. Смаката музычнай. («Краіну» — на ўсе зборкі бліжэйшых піаці гадоў!)

Хочае беларускай музыкі, што прабірае да дрэжыкаў — во юна! Не можа быць, каб на гэтым усё скончылася.

Песняры

Вольному —
воля, West
Records,
2009

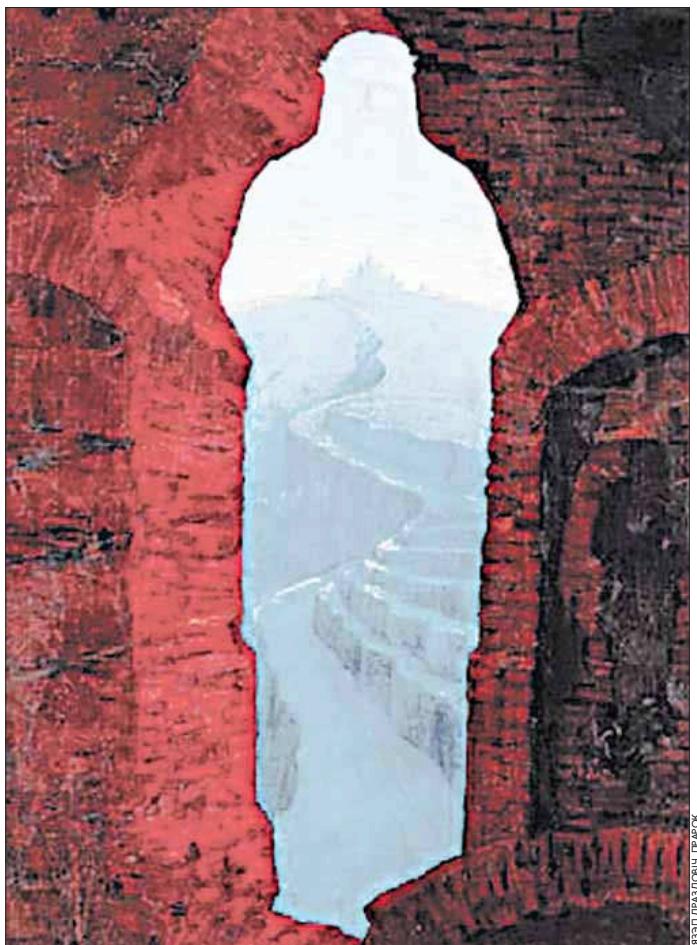
Трэба было «Yesterday» перапяць.

Дзяржавная «Песняры» вырашылі запаціць матрэзіял уласнага аўтарства. Але як ін круці — выходзіць самагаўторы, стылізацыі, калъкі. Часам някепскія «Свет» Шарапава на веры Бардуліна выдатна ўпісаўся у альбом «Праз усю вайну», упрыгожыўшы яго жа «Песніроў» і «Поле, зямля і пісок».

Пэўнаж робіцца тое пададзянне свідома: ну, якіх ж гэта будуть «Песняры», калі не спяваюць пра поясны, крываіцу каліну. Разлік прости — не расчараваць тых, каму яшчэ кранае дупу «Белавежскай пушчы».

Ці новых песен не хапіц? На дыску аж чатыры кампазіцыі з класікі розных часоў. Шарапав напісаў уласны тэкст на «Месіянскую санату» (іх варта чапаць Беховена?). У буну-сыўслочы «Паланэз» па-польску: выглядае на здзек, бо на «Распавядальнай» той жа «Паланэз» быў па-расійску. Давяршына карынту «Hotel California» ў версіі, набліжанай да арыгінала. Яшчэ трэба было «Yesterday» перапяць. Безаблічны выйшоў альбом.

Сяргей Будкін

ЯЭНДРАДЗОВИЧ ГРЭСК

Драздовіч, Сергіевіч, Сеўрук

У Мастацкім музеі (вул. Леніна, 20) ідзе выставка «Захоўня Беларусь у мастацтве». Можна пабачыць творы мастакоў, чые імена былі адкрытыя мастацтвазнаўцамі толькі ў сярэдзіне 1980-х. У Мінску прывезены творы, што захоўваюцца ў рэгіянальных музеях, прыватных зборах. Гэтая акалічнасць робіць выставу ўнікальнай. Зварніце ўвагу на касмічны фантазіі Язэпа Драздовіча, «Шляхам жыцця» Пётра Сергіевіча, «Жыве Міхаіл Сеўрук» — гэтыя віршыны беларускага мастацтва XX ст.

КАНЦЭРТЫ

Дні швейцарскага
джаза

9 кастрычніка а 19-й у канцэртнай зале Палаца ветэранаў (вул. Купалы, 21) — канцэрт Францыскі Баўман, Юрга Салатурмана і Крыстофера Бэйлі. 11 і 12 кастрычніка а 19-й у джаз-клубе Я. Уладзімірава (Палац Рэспублікі) — джазавы канцэрт у працэзе Дзён швейцарскага джаза ў Беларусі.

Восеньскі метал-фэст

9 кастрычніка ў «Рэактары» (вул. Харужай, 29) пройдзе Autum metal fest. Бяруць удзел Imprudence, Serdice, Soulsides, Distortion, Zmialy, Alert. Пачатак у 17.30.

ІМПРЭЗЫ

Адкрыццё галерэі сучаснага мастацтва «Ў»

Галерэя сучаснага мастацтва «Ў» (пр. Незалежнасці, 37а) пачне сваю дзейнасць 8 кастрычніка ў цэнтры Мінска. Першай імпрэзай стане персанальная выставка

Сяргея Кірушчанкі «EARTH ART». 27 кастрычніка ў галерэі «Ў» пройдзе майстар-клас аўстралійскага музыканта, мэд'я-артыста Бена Фроста. У межах праекта будзе прэзентаваныя не-калькі відзаністайці і адбудзеца супольная выставка маладых беларускіх мастакоў. У галерэі таксама адчыніцца кнігарня «У галерэі».

Адам Глобус і Святланы Буній

У Музее Багдановіча (вул. Багдановіча, 7а) 10 кастрычніка адбудзеца вечарына пэатаў Адама Глобуса і Святланы Буній (Масква). Пачатак а 19-й. Уваход вольны. **Тэатральны фестываль «Панарама»**

IV Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама» пройдзе ў Мінску ад 7 да 31 кастрычніка. Выступяць тэатры з Польшчы, Швейцарыі, Латвіі, Башкіріі, Літвы, Расіі, Венесуэлы, Эстоніі, Італіі. Беларусь на тэатральным форуме праdstавіць: Нацыянальны аkadэмічны тэатр імя Янкі Купалы, а таксама Горкаўскі тэатр, Новы драматычны тэатр, Тэатр юнага

гледача, Тэатр лялек і інш.

Тэра

11 кастрычніка ў Палацы Рэспублікі шоу «Тэра»: цікавы сюжэт, прафесійны танец, незабытая музыка. Пачатак а 19-й.

«Усмешка ў падарунак»

У Музее Максіма Багдановіча (вул. Багдановіча, 7а) 9 кастрычніка адбудзеца вечарына «Усмешка ў падарунак».

Вас чакае выставка мастакі Волі Крывец «У свецце...», прагляд мультфільмаў маладых аниматораў, а таксама чэмпіянат Мінска па гульні «Камен, нажніцы, папера». Пачатак а 19-й.

Фільм Віктара Турава

У Музее кіно (вул. Свярдлова, 4) 12 кастрычніка будзе дэмантравацца фільм рэжысёра Віктара Турава «Праз могілкі». Пачатак а 16-й.

ВЫСТАВЫ

Дзікае жыццё ў цэнтры Еўропы

У Мастацкім музеі да 18 кастрычніка працуе выставка Сяргея Плыткевіча «Дзікае жыццё ў цэнтры Еўропы».

Польская выяўленчае маства XVIII—XX стагоддзяў

Ад 9 кастрычніка да 2 лістапада ў Мастацкім музеі будзе працаваць выставка «Польская выяўленчае маства другой паловы XVIII — першай паловы XX стагоддзяў» са збораў музея.

Паміж небам і зямлём

Ад 16 кастрычніка да 7 снежня ў Мастацкім музеі будзе працаваць выставка скulptury Andreя Вараб'ёва «Паміж небам і зямлём».

Казачная краіна

У кінатэатры «Перамога» (вул. Інтэрнацыянальная, 20) ад 16 кастрычніка да 10 лістапада будзе працаваць фотавыставка «Казачная краіна», прымеркаваная да нацыянальнага свята Чэхіі — 28 кастрычніка. Фотадымы адлюстроўваюць свет легенд, звязаных з цэлым шэрагам мясцін Прагі і дазваляюць адчуць

дотык магіі.

Шапэнскі фестываль у плаакае

У Музее гісторыі і культуры (вул. Маркса, 12) да 1 лістапада працуе выставка «Шапэнскі фестываль у плаакае». Прадстаўленыя плаакаты створаны выдатнымі польскімі мастакамі: Генрыкам Тамашэўскім, Тадэвушам Трэлкоўскім, Янам Младажэнцам, Раманам Цыслевічам, Мацеем Урбаном і інш. Адкрыццё выставы адбудзеца 8 кастрычніка а 17-й.

Тэхна-арт. Жалеза

Да 18 кастрычніка ў галерэі «Універсітэт культуры» (Кастрычніцкая пл., 1) працуе выставка серыі праекта «Тэхна-арт». «Жалеза» будзе прадстаўлене практамі Уладзіміра Цеслера, Вадзіма Качана, Андрэя Шчукіна і многіх іншых.

Здымай граф Тышкевіч

У Музее гісторыі і культуры (вул. Маркса

12) працуе фотавыставка графа Бенедыкта Тышкевіча. Калекцыя з'яўляецца часткай фонду музея Нісефора Нельсона горада Шалон на Соне (Францыя). **Пасля 29 кастрычніка** выставка перададзе ў Гомель, у будынак галерэі Ващанкі (вул. Карповіча 4), дзе будзе экспанавана ад 4 да 17 лістапада. **Ад 20 лістапада да 8 снежня** выставка будзе ў мастацкай галерэі Полацкага гісторыка-культурнага запаведніка (вул. Маркса 2а).

Выстава адной «Мадонны»

Да 30 кастрычніка ў Мастацкім музеі (вул. Леніна, 20) будзе працаваць выставка адной карынцы. Гэта твор італьянскага жывапіса Парыса Бардонэ «Мадонна з дзіцем, святым Энрыком і зіпсіем». **Падуанскім** з калекцыі Музея правінцыі Бары (Італія).

ТЭАТРЫ

8 кастрычніка

Тэатр імя Горкага — «Бег»

Тэатр беларускай драматургіі — «Сёстры Псіхеі»

Тэатр юнага гледача — «Матылёнка»

9 кастрычніка
Тэатр лялек — «Чаму стараюць людзі»

10 кастрычніка

Тэатр юнага гледача — «Маленкі лорд Файнтэйр»

Тэатр беларускай драматургіі — «Каласы пад сярпом твайм»

Тэатр оперы і балета — «Эсмеральда»

11 кастрычніка
Тэатр юнага гледача — «Бармалей»

Купалскі тэатр — «Вяселле»

Юлія»

Тэатр оперы і балета — «Яўгенні Анегін»

Тэатр юнага гледача — «Тарас на Парнасе»

11 кастрычніка

Тэатр юнага гледача — «Бармалей»

Купалскі тэатр — «Вяселле»

НОВАЕ КІНО

Доктар Хаўз над зязольчыным гняздом

На тэлеканале «Фокс» пачаўся паказ шостага сезона бадай самага папулярнага тэлесерыяла апошніх гадоў, «Доктара Хаўза». Ужо вышла падвойная, паўтара-гадзінная, першая серыя, чакаючы яшчэ дзеўнця. А па Мінску па руках ходзіць

іўся надзвіні гуманнны — аднак досыць хутка Хаўзу давядзеца кінць свае балочны шпілкі на адрас людзей у халатах і эмірыца з ладам тутэйшага жыцця і раскладам працэдуру.

Побач ніяма ні доктаркі Кадзі, ні доктар Вілсан, і адзінае, што застасца Хаўзу, — трэціраваць іншых хворых. Хаўз хутка перамагае сваю нарказалежнасць ад вікандыну, але яму яшчэ треба адмовіцца ад сваёй рупліві пешчанай чалавеканя-навісці...

У серыяле ў пары з ангельцам Х'ю Лоры з'яўляецца немецкая акторка Франка Патэнцэ. Для тых, хто не пазнаў, — Лола, якая бляжыць.

ЛК

У Гальшаны на выходных вярнуліся часы Ягайлы. Вялікі канцэрт ладзіў гурт «Стары Ольса».

Саліст гурту «Стары Ольса» Зміцер Сасноўскі прыехаў у Гальшаны на рэліктавым «Масквічы».

Крызіс ударыў па прадстаўніках шоу-бізнесу.
Паменела карпаратыўных вечарынаў, на якіх можна было падпрацоўваць. Адной з першых знойшла выйсце спявачка Жанет. Яна аўбясціла пра адкрыццё вакальнай школы для дзяцей. Адзін занятак будзе каштаваць 140 тысяч.

У Беларусь нарэшце прарваліся зоркі сусветнай музыки. На фота — фееричны канцэрт The Prodigy на стадыёне «Дынама» 5 кастрычніка. На адной сцэне з ангельцамі зіграй і беларускі гурт Drum Extasy.

ЖАРТЫ

Запампаваў книгу з інтэрнэта — выратаваў дрэва.

Долінг-проба калумбійскага марафонца выявіла, што нікі ён не марафонец, а наркакур'ер.

Дзякую Богу! Далі ашыплецце. Бозацільных прыладаў у кватэры быў толькі я і кот.

АНЕКДОТЫ З ЖЫЦЦЯ

Чарга ў кайбасным адзеле.

— Паўдзюю каубасы «Пікнік», — замаўляе пакупніца. Пасля прыдзіўлівага глядзе набытага, прынохваеца. — Ой, здаецца, нісвежая. Чым гэта яна пахне?

— Чым, чым? Пікнік! Вонішчам да перагаром! — падказваючы з канца чаргі.

Аматарскі спорт па-тутэйшаму.

— Пайшоў на спартланцу. Памятаю — крос бераг. Пасля напіўся. На працу ледзіье ўстай. Быў на турнірце. Нічога не памятаю. Казалі, зноў напіўся, пабіўся, ды яшчэ начальніку акульры зтамаў. Хопіц! Завізаў со спортам.

Падслухала Таццяна Барысік

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ШУКАЕМ ВЫХАВАЦЕЛЬКУ

Садочку №545, што в ручні, тэрмінова патрабуецца беларускаму выхавацелю! Кантакты: Таццяна Мікалайчук (загадчыца) Т.: (017) 260-11-260-11-38

ВІТАННІ

І кастрычнік нашаму дарагому сабру Арцёму Дубкаму струпіўся 22 гады. Зынім ужуму палітчыку непахісайны, наложнічай волі. Бодрая расці духу, святла і любові! Трымайся, брат дарагі! Чакаем на волі! З любою, мадэрнатонай!

ПАДАРОЖКИ

Антон Астаповіч запрашае ў бобруйскую падарожку 18 кастрычніка 2009 г. памаршрут: Навагрудак—Адмірал—Вараскас—Дзялчицы—Лаўрышава—Лоўчыцы—Нягневічы—Асташкіна Т.: (029) 111-73-32, (017) 262-73-43

ПАДАРА, ПРАДАМ

Прададам буйнайтор Самсунг 2005 года. 17 даўнейшай. Н. ЖКІ. Т.: (029) 139-59-11

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Няправда, што ў беларускай мове шмат польскіх слоў, бо раз наша наука старэйшая за польскую, то не мы карыстаемі з польскай мовы, але паликі — з беларускай. Бе беларускі пе-раклад Бібліі друкаваўся на 40 гаду (1517 г.) раней, чым польскі; бо статут (законы для ўсей Літвы і Русі) укладаўся і друкаваўся перш па беларуску, а пасля з беларускай мовы рабілі пераклад на польскую, а разам з тым прымалі беларускія слова ў польскую мову цалкам.

НН №39. 1909

Наша Ніва

незалежная газета

заснавана ў 1906, адноўлена ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З. Вольскі (1906), А. Ляцес (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Ляцес,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубаеў (1991—2000)

сакратары рэдакціі

шэф-редактар

глалёній рэдактар

мастці рэдактар

заснавальнік

выдаец

Наташакашанская

Андрэй Дзінько

Андрэй Скурко

Сергей Харускі

Прыватнае прадпрыемства

«Суродныя»

Прыватнае прадпрыемства

«Суродныя»

адрас: 220050, Мінск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

©НАША НІВА. Спасілік на фічы Наша Ніва аўтавокавая. 12 палос фармат А2, 6 лік. арк. Друкуні РУП «Відавецтва беларускі Дом друку». Ліл №02330049479 ад 03.04.2009. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск. Рэдакція не насе адказна за змешчаныя ў газете факты. Газета выдаецца з рэгістраціі ў Міністэрстве юстыцыя. Выдадзена №248 ад 22.09.2009 г., выдадзена Міністэрствам інфармаціі. Рэклама. Беларусь. Юрыйчык адрас: 220101, г. Мінск, вул. Асанзілава, 15—128. Рір №3120628014 у МГД ААТ «Белестбанка», Мінск, код 764

Наклад 6 160. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісанія ў друк 23.00.06.10.2009.

Занова № 5479.

Рэдакцыйны адрас: Асанзілава 15—128. ISSN 1819-1614

Цена 1600 рублі.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

00118190610003 09193